

PROGRAM INICJATYWY WSPÓLNOTOWEJ
INTERREG III A
CZECHY - POLSKA
2004-2006

Podręcznik wnioskodawcy i beneficjenta

Sierpień 2005

SPIS TREŚCI

Lista skrótów:.....	3
Wprowadzenie.....	4
1. Podstawowe informacje o programie INTERREG III A Czechy-Polska.....	5
1.1. Obszar wsparcia programu.....	5
1.2. Główne różnice pomiędzy programami PHARE CBC a INTERREG III A.....	6
1.3. Główny cel programu INTERREG III A Czechy - Polska; priorytety i działania.....	6
1.4. Cele główne i szczegółowe działań programu INTERREG III A Czechy - Polska	8
1.5. Finansowanie programu	9
1.6. Zarządzanie programem.....	9
2. Ogólne zasady wspierania przedsięwzięć	10
2.1. Beneficjenci.....	10
2.2. Typy wspieranych przedsięwzięć.....	12
2.3. Kryteria selekcji projektów	16
2.4. Okres realizacji projektu	17
2.5. Finansowanie projektów	17
3. Procedura składania wniosków i wyboru projektów.....	17
3.1. Ogłoszenie naboru wniosków	17
3.2. Koncepcja projektu i opracowanie wniosku	18
3.3. Wypełnianie formularza wniosku	19
3.4. Składanie wniosku.....	19
3.5. Procedura wyboru	20
3.6. Decyzje o współfinansowaniu i zawieranie umów	21
4. Realizacja projektów INTERREG III A Czechy-Polska w Polsce	21
4.1. Przepływy finansowe	21
4.2. Koszty kwalifikowalne.....	22
4.3. Okres kwalifikowalności wydatków	24
4.4. Zmiany w projekcie.....	25
4.5. Projekty nieukończone	25
4.6. Archiwizacja dokumentów.....	26
4.7. MIKROPROJEKTY - wspieranie inicjatyw lokalnych (działanie 2.2.).....	27
5. Kontrola projektów realizowanych w ramach programu INTERREG IIIA.....	29
5.1. Kontrola finansowa	29
5.2. Kontrola realizacji projektu.....	29
5.3. Pozostałe rodzaje kontroli	31
5.3.1. Kontrola skarbowa	31
5.3.2. Kontrole wykonywane przez inne upoważnione podmioty	32
6. Sprawozdawczość i monitorowanie realizacji projektów	32
6.1. Rodzaje monitoringu i wskaźniki monitoringowe	32
6.1.1. Monitoring rzeczowy	32
6.1.2. Monitoring finansowy	33
6.2. Zasady pomiaru i doboru wskaźników monitorowania	33
6.3. Sprawozdania beneficjenta.....	34
Aneks 1. Wykaz instytucji zaangażowanych w zarządzanie programem INTERREG III A Czechy – Polska	36
Aneks 2. Podział pogranicza polsko-czeskiego wg kompetencji poszczególnych Euroregionów:.....	38
Aneks 3. Udział w projekcie Programu Inicjatywy Interreg III A Czechy-Polska krok po kroku.....	39
Aneks 4. Udział w mikroprojekcie Programu Inicjatywy Wspólnotowej Interreg III A Czechy-Polska krok po kroku	40
Aneks 5. Ocena formalna projektów.....	41
Słownik terminów używanych w podręczniku i dokumentach programowych.....	412

Lista skrótów:

EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
IZ	Instytucja Zarządzająca
IK	Instytucja Krajowa
IP	Instytucja Płatnicza
ISP	Instytucja Subpłatnicza
IPŚ	Instytucja Pośrednicząca
KE	Komisja Europejska
KM	Komitet Monitorujący
KS	Komitet Sterujący
WST	Wspólny Sekretariat Techniczny

Wprowadzenie

Zgodnie z jedną z głównych zasad Unii Europejskiej granice państwowe nie powinny być przeszkodą dla zrównoważonego rozwoju oraz integracji obszaru europejskiego. Realizacji tej zasady służą między innymi działania podejmowane w ramach Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG III. Umożliwia ona, przy wykorzystaniu środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), wspieranie rozwoju regionów przez promocję różnych form współpracy transgranicznej (INTERREG IIIA), ponadnarodowej (INTERREG IIIB) i międzyregionalnej (INTERREG IIIC). Szczególne znaczenie przywiązuje się do poprawy sytuacji regionów peryferyjnych i położonych na zewnętrznych granicach Unii Europejskiej.

Uczestnictwo w programach INTERREG III stwarza szansę na dofinansowanie różnego rodzaju zadań o znaczeniu ponadlokalnym, istotnych dla partnerów z różnych państw. Umożliwia wspólne rozwiązywanie problemów, wymianę doświadczeń i dostęp do know-how partnerów. Programy realizowane w ramach komponentu A Inicjatywy INTERREG III dotyczą współpracy transgranicznej obszarów położonych wzdłuż zewnętrznych i wewnętrznych granic Unii Europejskiej. Głównym celem tych programów jest:

Współpraca pomiędzy władzami lokalnymi i regionalnymi sąsiadujących ze sobą obszarów zmierzająca do utworzenia transgranicznych centrów rozwoju społeczno-gospodarczego przez realizację wspólnych działań na rzecz zrównoważonego rozwoju terytorialnego

Program Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG IIIA Czechy – Polska (zwany dalej Programem) jest jednym z siedmiu programów współpracy transgranicznej realizowanych z udziałem Polski.

Celem niniejszego podręcznika jest zapoznanie potencjalnych beneficjentów czesko-polskiego programu INTERREG IIIA z możliwościami i zasadami korzystania z oferowanej w jego ramach pomocy. Podręcznik umożliwia zainteresowanym zapoznanie się z najistotniejszymi informacjami na temat założeń programu, ale przede wszystkim dostarcza informacji koniecznych dla przygotowania i realizacji projektów. Informacje na temat zasad zgłaszania wniosków, wyboru projektów, kontroli finansowej i monitorowania realizacji uzupełniają zamieszczone w aneksie wzory dokumentów towarzyszących poszczególnym etapom.

Wnioskodawcy powinni także zapoznać się ze szczegółowymi informacjami na temat priorytetów, działań i struktury programu oraz mechanizmów wdrażania projektów zawartych w następujących dokumentach:

- Program Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG IIIA Czechy – Polska (zatwierdzony Decyzją Komisji Europejskiej 18.10.2004, numer decyzji K (2004) 4143)
- Uzupełnienie Programu Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG IIIA Czechy – Polska.

Dokumenty te dostępne są na stronie internetowej:

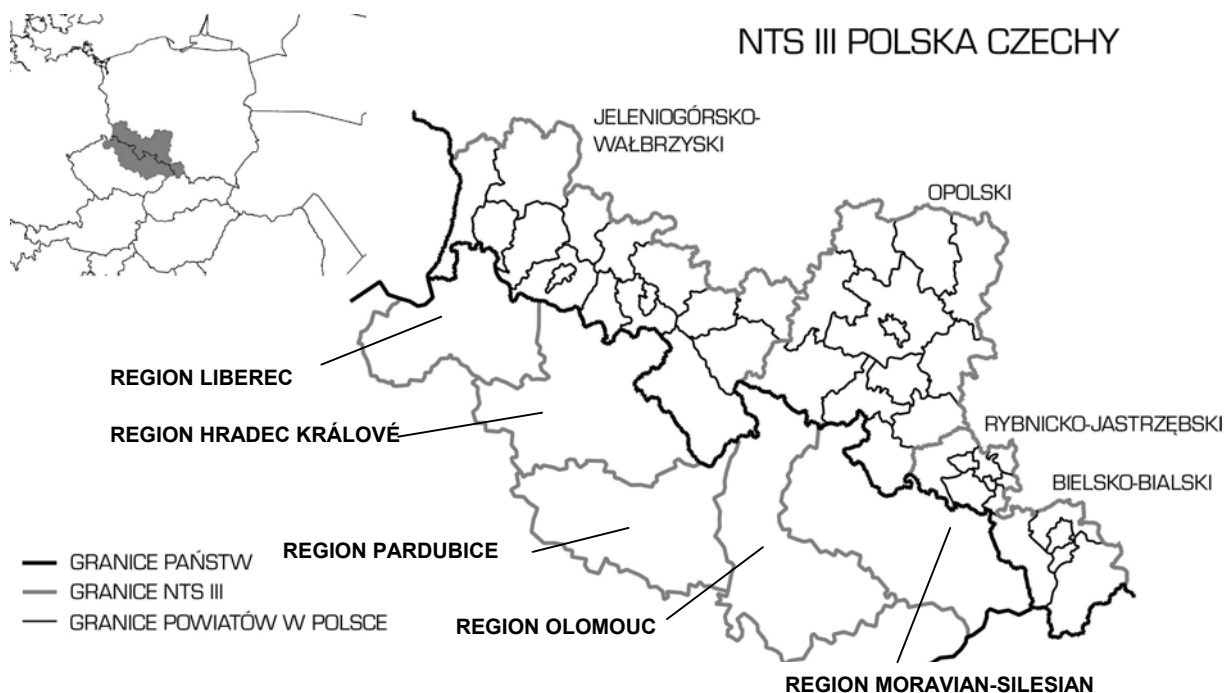
<http://www.interreg.gov.pl/INTERREG+IIIA/Program+Polska+++Czechy/Wazne+dokumenty/>

1. Podstawowe informacje o programie INTERREG III A Czechy-Polska

1.1. Obszar wsparcia programu

Do uzyskania wsparcia w ramach programu uprawnieni są wnioskodawcy pochodzący z obszarów położonych wzdłuż granicy polsko-czeskiej i określonych na poziomie administracyjnym NTS III (ang. NUTS III.). Jednak również władze i organizacje regionalne z główną siedzibą ulokowaną poza kwalifikowalnym obszarem wsparcia, ale na obszarze danego województwa, mogą uczestniczyć jako wnioskodawcy i partnerzy projektu pod warunkiem, że są uprawnione do działania w obszarze kwalifikowalnym programu bezpośrednio albo przez ich agencje/oddziały/filie i projekt jest realizowany na obszarze wsparcia.

Obszar wsparcia po stronie polskiej obejmuje cztery podregiony graniczne: jeleniogórsko-wałbrzyski, opolski, rybnicko-jastrzębski, bielsko-bialski, a po stronie czeskiej pięć regionów (krajów): Liberec, Hradec Králové, Pardubice, Ołomuniec, Morawsko-Śląski.

Wykaz obszarów wsparcia objętych programem INTERREG IIIA zawarty jest w Komunikacie Komisji do Państw Członkowskich, z dnia 2 września 2004r. ustanawiającym wytyczne dla Inicjatywy Wspólnotowej dotyczące współpracy transeuropejskiej odnośnie popierania harmonijnego i trwałego rozwoju terytorium europejskiego - INTERREG III, zastępującym Komunikat Komisji z dnia 28 kwietnia 2000 r.

1.2. Główne różnice pomiędzy programami PHARE CBC a INTERREG III A

Program INTERREG IIIA Czechy-Polska poprzedzony był realizowanym z powodzeniem programem współpracy transgranicznej PHARE CBC. Cele obu programów są zbieżne, natomiast pod względem procedur wdrożeniowych oba instrumenty wspierania rozwoju pogranicza różnią się w istotny sposób. Poniżej przedstawione zostały główne różnice pomiędzy tymi programami.

Phare CBC	Interreg III A
<ul style="list-style-type: none"> ▪ minimalna wartość projektu 2 mln euro; ▪ wybór projektów na poziomie krajowym; ▪ projekty zatwierdzane przez Komisję Europejską; ▪ oddzielne środki dla każdego państwa; ▪ płatności zaliczkowe; ▪ realizacja projektów według procedur Phare; ▪ obowiązuje język angielski. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Komisja Europejska nie stawia ograniczeń odnośnie do wartości projektu; ▪ projekty oceniają i wybierają wspólne (międzynarodowe) instytucje; ▪ projekty zatwierdzane przez Komitet Sterujący; ▪ wspólny budżet programu; ▪ zasada refundacji kosztów; ▪ realizacja projektów według przepisów krajowych; ▪ obowiązują języki narodowe.

1.3. Główny cel programu INTERREG III A Czechy - Polska; priorytety i działania

Projekty współfinansowane w ramach programu muszą być zgodne z określonym w dokumencie programowym celem strategicznym. Głównym celem zdefiniowanym dla Programu INTERREG IIIA Czechy - Polska jest:

Poprawa warunków i standardu życia na objętym programem obszarze przygranicznym poprzez wspólne działania społeczeństw i instytucji po obydwu stronach granicy

Dla programu INTERREG IIIA Czechy - Polska uzgodniono następujące priorytety i działania:

Priorytet 1 Dalszy rozwój i modernizacja infrastruktury dla zwiększenia konkurencyjności obszaru pogranicza	Priorytet 2 Rozwój społeczności lokalnej na obszarze pogranicza	Priorytet 3 Pomoc techniczna
<u>Działanie 1.1</u> <i>Wspieranie rozwoju infrastruktury o znaczeniu transgranicznym</i>	<u>Działanie 2.1</u> <i>Rozwój turystyki</i>	<u>Działanie 3.1</u> <i>Zarządzanie, wdrażanie, monitorowanie i kontrola</i>
<u>Działanie 1.2</u> <i>Infrastruktura ochrony środowiska i ochrony przeciwpowodziowej</i>	<u>Działanie 2.2</u> <i>Wspieranie inicjatyw lokalnych (mikroprojekty)</i>	<u>Działanie 3.2</u> <i>Promocja i ocena programu</i>
<u>Działanie 1.3</u> <i>Rozwój infrastruktury okołobiznesowej i turystycznej</i>	<u>Działanie 2.3</u> <i>Rozwój i wspieranie transgranicznych struktur organizacyjnych i współpracy</i>	

	<i>sieciowej</i>	
--	------------------	--

1.4. Cele główne i szczegółowe działań programu INTERREG III A Czechy - Polska

Projekty zgłaszane do realizacji w ramach programu INTERREG IIIA Czechy-Polska muszą wpisywać się w określone programem działania. W związku z tym muszą realizować stawiane przez nie cele główne i szczegółowe.

DZIAŁANIE	CELE GŁÓWNE I SZCZEGÓŁOWE
<p><u>1.1</u> Wspieranie rozwoju infrastruktury o znaczeniu transgranicznym</p>	<p>Główny cel: Poprawa jakości infrastruktury transportowej i komunikacyjnej o znaczeniu transgranicznym</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Łagodzenie peryferyjnego charakteru obszaru przygranicznego poprzez poprawę jego wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej • Rozwój spójnej sieci transportu transgranicznego (logistyka oraz usługi związane z transportem transgranicznym) • Poprawa dostępności infrastruktury turystycznej • Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i informacyjnej w celu promowania transgranicznych stosunków społecznych i gospodarczych
<p><u>1.2</u> Infrastruktura ochrony środowiska i ochrony przeciw-powodziowej</p>	<p>Cel główny: Poprawa jakości i ilości infrastruktury ochrony środowiska o znaczeniu transgranicznym.</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Poprawa gospodarki odpadami na obszarze przygranicznym; ▪ Poprawa jakości i ochrona wód powierzchniowych i podziemnych, ochrona cywilna; ▪ Rozwój współpracy w zakresie zapobiegania i monitorowania powodzi; ▪ Rozwój alternatywnych, ekologicznych źródeł energii.
<p><u>1.3</u> Rozwój infrastruktury okołobiznesowej i turystycznej</p>	<p>Cel główny: Wspieranie lokalnych małych i średnich przedsiębiorstw, zwłaszcza turystycznych, poprzez zapewnienie infrastruktury o znaczeniu transgranicznym.</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zwiększenie udziału turystyki w strukturze gospodarczej regionu poprzez wspieranie infrastruktury turystycznej; ▪ Stworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju przedsiębiorczości; ▪ Zwiększenie potencjału ekonomicznego oraz liczby małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących współpracę transgraniczną; ▪ Usprawnianie wymiany informacji oraz kontaktów handlowych pomiędzy polskimi i czeskimi przedsiębiorstwami z obszaru pogranicza.
<p><u>2.1</u> Rozwój turystyki</p>	<p>Cel główny: Wzrost zorganizowanej działalności transgranicznej związanej z turystyką.</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zwiększanie roli lokalnych i regionalnych atrakcji turystycznych w rozwoju gospodarczym obszaru pogranicza; ▪ Poprawa dostępu do infrastruktury kulturalnej i turystycznej poprzez rozwój kompleksowego systemu informacji; ▪ Zwiększenie liczby turystów zagranicznych i krajowych na obszarze pogranicza poprzez zwiększenie konkurencyjności oferty turystycznej i promocji; ▪ Zrównoważony rozwój turystyki wiejskiej i miejskiej.
<p><u>2.2</u> Wspieranie inicjatyw lokalnych (mikroprojekty)</p>	<p>Cel główny: Intensyfikacja współpracy pomiędzy społecznościami lokalnymi.</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wspieranie lokalnej współpracy gospodarczej, społecznej, kulturalnej, edukacyjnej i sportowej na obszarze pogranicza; ▪ Integracja transgraniczna oraz wzmacnianie form długookresowej współpracy; ▪ Przygotowanie wspólnych imprez nastawionych na wzajemne lepsze poznanie się oraz promocję współpracy transgranicznej.
<p><u>2.3</u> Rozwój i wspieranie transgranicznych struktur</p>	<p>Cel główny: Stworzenie sieci i struktur transgranicznych oraz wzmacnianie ich współpracy.</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Promowanie współpracy przyczyniającej się do rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru pogranicza polsko-czeskiego; ▪ Kreowanie wspólnej tożsamości poprzez współpracę pomiędzy różnymi regionalnymi

<i>organizacyjnych i współpracy sieciowej</i>	organizacjami z obu stron granicy; <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zwiększenie liczby wspólnych polsko-czeskich instytucji i grup roboczych; ▪ Ułatwianie współpracy transgranicznej pomiędzy sąsiadującymi władzami lokalnymi i społecznościami lokalnymi z obu państw.
---	---

1.5. Finansowanie programu

Podobnie jak inne programy współpracy przygranicznej realizowane w ramach Inicjatywy INTERREG IIIA, także program czesko-polski, współfinansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz ze środków krajowych. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego jest jednym z funduszy strukturalnych UE i służy realizacji polityki regionalnej Wspólnoty, zmierzającej do wyrównywania poziomu rozwoju krajów i regionów. Polska alokacja EFRR na program INTERREG IIIA Czechy-Polska w okresie 2004-2006 wynosi 18 002 947 EUR i łącznie z czeską alokacją EFRR oraz współfinansowaniem krajowym składa się na wspólny budżet programu.

Budżet Programu w euro

Priorytet / rok	CAŁKOWITE KOSZTY KWALIFIKOWALNE	CAŁKOWITE WYDATKI PUBLICZNE	WKŁAD UNII EUROPEJSKIEJ		KRAJOWE WSPÓLFINANSOWANIE PUBLICZNE
			Całkowity	EFRR	
	1	2=3+5	3	4	5
priorytet 1	29 442 516	29 442 516	22 081 886	22 081 886	7 360 630
2004	8 291 567	8 291 567	6 218 675	6 218 675	2 072 892
2005	9 419 963	9 419 963	7 064 972	7 064 972	2 354 991
2006	11 730 986	11 730 986	8 798 239	8 798 239	2 932 747
priorytet 2	13 341 141	13 341 141	10 005 855	10 005 855	3 335 286
2004	3 892 900	3 892 900	2 919 675	2 919 675	973 225
2005	4 190 571	4 190 571	3 142 928	3 142 928	1 047 643
2006	5 257 670	5 257 670	3 943 252	3 943 252	1 314 418
priorytet 3	3 220 275	3 220 275	2 415 206	2 415 206	805 069
2004	1 239 324	1 239 324	929 493	929 493	309 831
2005	839 712	839 712	629 784	629 784	209 928
2006	1 141 239	1 141 239	855 929	855 929	285 310
Suma w latach					
2004	13 423 791	13 423 791	10 067 843	10 067 843	3 355 948
2005	14 450 246	14 450 246	10 837 684	10 837 684	3 612 562
2006	18 129 895	18 129 895	13 597 420	13 597 420	4 532 475
Razem	46 003 932	46 003 932	34 502 947	34 502 947	11 500 985

Udział EFRR został obliczony na podstawie całkowitych wydatków publicznych

1.6. Zarządzanie programem

Zarządzanie programami INTERREG IIIA opiera się na powołaniu wspólnych struktur odpowiedzialnych za administrowanie, koordynację i monitorowanie. Wspólne struktury tworzone są na podstawie porozumień międzypaństwowych respektujących zasady równouprawnienia i partnerstwa stron.

Dla programu Czechy - Polska powołano następujące wspólne instytucje:

- **Instytucja Zarządzająca** – Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Republiki Czeskiej – odpowiada za prawidłowy przebieg i sposób realizacji programu;
- **Instytucja Krajowa** – polskie Ministerstwo Gospodarki i Pracy - odpowiada za prawidłową realizację programu po polskiej stronie;
- **Instytucja Płatnicza** – Ministerstwo Finansów Republiki Czeskiej – odpowiada za finansowe zarządzanie środkami Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, przedkładanie do Komisji Europejskiej wniosków o płatność, sprawną realizację przepływów finansowych;
- **Instytucja Subpłatnicza** – polskie Ministerstwo Finansów – odpowiada za wykonanie zadań w zakresie obsługi finansowej projektów realizowanych po polskiej stronie granicy;
- **Wspólny Sekretariat Techniczny** – wspiera Instytucję Zarządzającą i Instytucję Płatniczą w zarządzaniu programem, odpowiada za organizację naboru projektów i promocję programu; WST umiejscowiony jest w Ołomuńcu w Czechach, ale jego pracownicy pochodzą z obu państw;
- **Komitet Monitorujący** – nadzoruje przebieg programu, decyduje o kryteriach i zasadach wyboru projektów, podejmuje decyzje strategiczne;
- **Komitet Sterujący** – odpowiada za wybór i zatwierdzanie projektów.

W pracach Komitetów Sterującego i Monitorującego biorą udział przedstawiciele ministerstw odpowiedzialnych za wdrażanie programu z obu krajów, przedstawiciele samorządowych władz regionalnych (z Polski - urzędów marszałkowskich), przedstawiciele urzędów wojewódzkich oraz euroregionów.

We wdrażaniu i zarządzaniu programem w Polsce biorą udział także:

- **Regionalne Punkty Kontaktowe** (przy urzędach marszałkowskich) – pełnią one funkcję informacyjną i doradczą;
- **Instytucje Pośredniczące** (urzędy wojewódzkie) – zawierają umowę o dofinansowanie projektu z beneficjentem oraz zapewniają bezpośrednią obsługę finansową beneficjentów.

Listę instytucji zaangażowanych w zarządzanie programem INTERREG IIIA Czechy - Polska zamieszczono w aneksie 1.

2. Ogólne zasady wspierania przedsięwzięć

2.1. Beneficjenci

Kategorie beneficjentów polsko-czeskiego programu INTERREG IIIA zostały określone odrębnie dla każdego działania. Beneficjentami programu mogą być jednostki należące do sektora finansów publicznych lub spoza tego sektora o ile realizują projekty mające na celu dobro publiczne¹. W takich wypadkach wkład własny będzie traktowany w

---

¹ Poprzez dobra publiczne rozumie się dobra powszechnie dostępne, dostarczane w takiej samej ilości i takiej samej jakości wszystkim konsumentom znajdującym się w strefie jego oddziaływania, np. infrastruktura

sprawozdawczości wykorzystania funduszy strukturalnych na równi z wkładem publicznym (będzie uznawany za środki „pokrewne” do publicznych, stanowiące element kategorii „inne środki publiczne”).

Oznacza to, że projektodawcy spoza sektora finansów publicznych, składający wnioski o dotację z funduszy strukturalnych na projekty służące dobru publicznemu, są traktowani tak samo jak projektodawcy należący do sektora finansów publicznych, a więc są uprawnieni do uzyskania dotacji na tych samych warunkach, bez konieczności wykazania się wkładem mającym charakter środków publicznych w rozumieniu ustawy o finansach publicznych.

Uprawnieni do aplikowania o dofinansowanie projektów ze środków EFRR są jedynie beneficjenci wnoszący środki publiczne lub środki pokrewne do publicznych (stanowiące element kategorii „inne środki publiczne”) zgodnie z tabelą finansową zamieszczoną w programie Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG III A Czechy – Polska zatwierdzonym przez KE decyzją z dn. 18 października 2004 r.

„Inne środki publiczne” są to środki, które przyczyniają się do spełnienia celów o charakterze publicznym. Kluczowym elementem tej interpretacji jest cel wydatkowania środków, a nie forma prawna beneficjenta czy jego przynależność (lub jej brak) do sektora finansów publicznych.

W praktyce oznacza to, że wkład własny podmiotów spoza sektora finansów publicznych będzie traktowany jako środki quasi-publiczne (pokrewne do publicznych). Takie zaklasyfikowanie środków dotyczy projektów mających na celu dobro publiczne oraz nienaruszających zasad konkurencji.

Możliwość ubiegania się o dofinansowanie projektów ze środków EFRR mają beneficjenci posiadający osobowość prawną, a także jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej. W przypadku tych ostatnich wymagane jest przy składaniu przez nie wniosku o dofinansowanie, aby jednostka nadrzędna posiadająca osobowość prawną udzieliła stosownego pełnomocnictwa wspomnianym podmiotom nieuprawnionym do występowania o środki oraz przejęła odpowiedzialność finansową za realizowany projekt. Możliwe jest także złożenie wniosku o dofinansowanie bezpośrednio przez jednostkę nadrzędną ze wskazaniem, jaki podmiot będzie realizował projekt.

Za wdrażanie działania 2.2. odpowiedzialne są euroregiony, które występują z wnioskiem o fundusze na realizację mikroprojektów, a następnie udostępniają środki zainteresowanym instytucjom w drodze otwartego naboru. Wykaz euroregionów wraz z informacją na temat obsługiwanego przez nie obszaru znajduje się w aneksie 2.

DZIAŁANIE	BENEFICJENCI
1.1. <i>Wspieranie rozwoju infrastruktury o znaczeniu transgranicznym</i>	Jednostki samorządowe każdego szczebla (województwa powiaty, gminy i ich jednostki organizacyjne), organizacje utworzone przez jednostki samorządu terytorialnego każdego szczebla w celu realizacji zadań publicznych, organizacje pozarządowe typu non-profit, stowarzyszenia i osoby prawne działające w zakresie rozwoju regionalnego (np.: Agencje Rozwoju Regionalnego), państwowe organizacje uprawnione do działania w obszarze programu (np. regionalne zarządy dróg publicznych, nadleśnictwa), parki narodowe i krajobrazowe

drogowa, oświetlenie ulic, parki miejskie, domy kultury, infrastruktura edukacyjna, infrastruktura służby zdrowia, czyste powietrze, itp.

1.2. <i>Infrastruktura ochrony środowiska i ochrony przeciw-powodziowej</i>	Jednostki samorządowe każdego szczebla (województwa, powiaty, gminy i ich jednostki organizacyjne), organizacje utworzone przez jednostki samorządu terytorialnego każdego szczebla w celu realizacji zadań publicznych, organizacje pozarządowe typu non-profit, stowarzyszenia i osoby prawne (np. Agencje Rozwoju Regionalnego), państwowe organizacje utworzone w celu realizacji zadań publicznych, uprawnione do działania w obszarze programu (np. policja, służby ratownicze, straż pożarna, nadleśnictwa (Lasy Państwowe), parki narodowe i krajobrazowe
1.3. <i>Rozwój infrastruktury okołobiznesowej i turystycznej</i>	Jednostki samorządu terytorialnego wszystkich szczebli, organizacje utworzone przez jednostki samorządu terytorialnego w celu realizacji określonych zadań publicznych, organizacje pozarządowe typu non profit, stowarzyszenia i osoby prawne, izby gospodarcze i rolne, państwowe organizacje utworzone w celu realizacji zadań publicznych, uprawnione do działania w obszarze programu, inne organizacje non profit , np. centra promocji przedsiębiorczości, organizacje gospodarcze, stowarzyszenia i związki przedsiębiorców
2.1. <i>Rozwój turystyki</i>	jednostki samorządu terytorialnego wszystkich szczebli, organizacje utworzone przez jednostki samorządu terytorialnego w celu realizacji określonych zadań publicznych, organizacje pozarządowe typu non profit, stowarzyszenia i osoby prawne, izby gospodarcze i rolne, państwowe organizacje prowadzące działalność zgodną z celami programu (np. służby ratunkowe, parki narodowe i krajobrazowe, zarządy lasów państwowych), inne organizacje non profit , np. stowarzyszenia gmin, fundacje, organizacje turystyczne, centra kultury, muzea itp. uprawnione do działania w obszarze programu.
2.2. <i>Wspieranie inicjatyw lokalnych (mikroprojekty)</i>	Beneficjentami działania są euromregiony , a wnioski o dofinansowanie mikroprojektów mogą zgłaszać: jednostki samorządu terytorialnego wszystkich szczebli, organizacje utworzone przez jednostki samorządu terytorialnego w celu świadczenia określonych usług publicznych, organizacje pozarządowe typu non profit, stowarzyszenia i osoby prawne, izby gospodarcze i rolne, państwowe organizacje utworzone w celu świadczenia usług publicznych, inne organizacje non profit np. instytucje kulturalne, szkoły i instytucje edukacyjne, stowarzyszenia sportowe.
2.3. <i>Rozwój i wspieranie transgranicznych struktur organizacyjnych i współpracy sieciowej</i>	jednostki samorządu terytorialnego wszystkich szczebli, organizacje utworzone przez jednostki samorządu terytorialnego w celu świadczenia określonych usług publicznych, organizacje pozarządowe typu non profit, stowarzyszenia i osoby prawne, izby gospodarcze i rolne, państwowe organizacje prowadzące działalność zgodną z celami programu, inne organizacje non profit , np. centra promocji przedsiębiorczości, organizacje gospodarcze, stowarzyszenia i związki przedsiębiorców, uniwersytety, szkoły i inne instytucje edukacyjne uprawnione do działania w obszarze programu

2.2. Typy wspieranych przedsięwzięć

Projekty realizowane w ramach programów INTERREG IIIA powinny skupiać się wokół następujących zagadnień:

- promowanie rozwoju obszarów przygranicznych;
- wspieranie przedsiębiorczości i rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw;

- promowanie integracji rynku pracy;
- wspólne działania w zakresie edukacji, kultury, komunikacji oraz badań i rozwoju;
- wspieranie ochrony środowiska;
- poprawa połączeń transportowych oraz sieci informacyjnych i komunikacyjnych.

W ramach Programu INTERREG III A Czechy – Polska nie mogą być wspierane projekty komercyjne, tzn. nastawione na zysk, przynoszący dochody.

W ramach Programu nie można uzyskać dofinansowania na budowę niektórych obiektów sportowych, basenów, kin, wypożyczalni sprzętu, które działając w warunkach wolnorynkowych nastawione są na zysk.

W priorytecie 2 możliwa jest jedynie realizacja projektów miękkich (o charakterze nieinwestycyjnym) lub projektów z przewagą działań miękkich.

W *Uzupełnieniu Programu* określono dla każdego działania typy przedsięwzięć, jakie można w jego ramach realizować:

PRIORYTET	DZIAŁANIE	PRZYKŁADY PRZEDSIĘWZIĘĆ
Priorytet 1. Dalszy rozwój i modernizacja infrastruktury dla zwiększenia konkurencyjności obszaru pogranicza	1.1. <i>Wspieranie rozwoju infrastruktury o znaczeniu transgranicznym</i>	Modernizacja i rozwój transgranicznych połączeń drogowych, wspieranie rozwoju centrów multimodalnych, modernizacja i przebudowa byłych służb granicznych oraz infrastruktury kontroli granicznej (budynków) dla nowych funkcji (np. rozwój usług), rozwój transgranicznych ośrodków informacyjnych i transportowych (stacje i węzły transportu publicznego) oraz związanych z nimi usług, budowa i modernizacja połączeń z małymi, odległymi wioskami znajdującymi się na obszarze pogranicza, budowa i modernizacja obwodnic
	1.2. <i>Infrastruktura ochrony środowiska i ochrony przeciwpowodziowej</i>	Budowa i modernizacja lokalnych oczyszczalni ścieków oraz pozostałej infrastruktury związanej z eliminacją niekontrolowanych napływów ścieków, mających wpływ na jakość wody w sąsiednim kraju, wspólne działania mające na celu eliminację i utylizację odpadów (np.: budowa i modernizacja wysypisk śmieci), rozwój infrastruktury bazującej na energii ekologicznej (biopaliwa, zasoby geotermiczne, energia słoneczna, itp.), tworzenie i modernizacja infrastruktury transgranicznej w celu monitorowania środowiska, w tym zapobieganie ryzyku, ochrona cywilna (w tym straż pożarna), opracowanie wspólnych programów, analiz lub strategii poprawy infrastruktury ochrony środowiska i wdrożenie projektów pilotażowych, wspólne programy budowy infrastruktury przeciwdziałania powodziom na obszarach leśnych, odnowa ekosystemów i elementów krajobrazu wspierających utrzymanie różnorodności biologicznej i akumulacji wód, wspólne rozwiązywanie problemów dotyczących zniszczonych obszarów przemysłowych, tworzenie wspólnych systemów zapobiegania powodziom, systemów retencyjnych i systemów wczesnego ostrzegania

	1.3. <i>Rozwój infrastruktury okołobiznesowej i turystycznej</i>	Budowa i modernizacja infrastruktury turystycznej, takiej jak obiekty turystyczne, ścieżki piesze, rowerowe, narciarskie i konne, lokalne drogi (leśne) oraz mosty na przygranicznych ścieżkach turystycznych, parkingi samochodowe w sąsiedztwie atrakcji turystycznych i oznaczone trasy turystyczne, rozwój odpowiedniej infrastruktury technicznej, w tym modernizacja budynków na rzecz rozwoju usług okołobiznesowych i turystycznych, tworzenie ośrodków wymiany handlowej i centrów rozwoju, tworzenie naukowych parków technologicznych i przygranicznych inkubatorów przedsiębiorczości oraz promocja projektów transgranicznych łączących sferę badawczą z gospodarczą, rozwój systemów informacyjnych i komunikacyjnych służących współpracy gospodarczej i turystyce, wspólne działania mające na celu kompleksowe przygotowanie terenów pod inwestycje, rozwój technologii informacyjnych i komunikacyjnych w celu wspierania czesko-polskiej współpracy gospodarczej
Priorytet 2. Rozwój społeczności lokalnej na obszarze pogranicza	2.1. <i>Rozwój turystyki</i>	Wspieranie ośrodków informacji turystycznej i dziedzictwa kulturowego i naturalnego, współpraca między organizacjami turystycznymi i wspólne akcje reklamowe, promocyjne i marketingowe, wydawnicze, promowanie produktów tradycyjnych; promocja agroturystyki, utworzenie i rozwój zintegrowanych baz danych o infrastrukturze i atrakcjach turystycznych, promocja zintegrowanych produktów turystycznych i kulturalnych, wspieranie regularnych imprez kulturalnych, opracowanie strategii rozwoju turystyki, oznaczanie atrakcji i tras turystycznych, opracowanie map i publikacji,
	2.2. <i>Wspieranie inicjatyw lokalnych (mikroprojekty)</i>	organizowanie wspólnych imprez kulturalnych, rekreacyjnych, sportowych, edukacyjnych; wspólne akcje lokalne w dziedzinie ochrony środowiska; wspieranie tradycji społeczności lokalnej, promocja współpracy transgranicznej, wymiana młodzieży, organizacja targów handlowych, konferencji i seminariów.
	2.3. <i>Rozwój i wspieranie transgranicznych struktur organizacyjnych i współpracy sieciowej</i>	wspieranie inicjatyw dla wzrostu aktywności gospodarczej, współpracy między uniwersytetami, instytucjami naukowymi, MŚP, służbami publicznymi, ratunkowymi i organizacjami pozarządowymi z obu stron granicy; wspólne programy badawcze; wspólne długoterminowe działania w systemie kulturowym i ochrony wspólnego dziedzictwa kulturowego, współpraca urzędów pracy, mediów, wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego, rozwoju technologicznego i transferu technologii poprzez opracowanie analiz, badań i strategii.
Priorytet 3. Pomoc techniczna	3.1. <i>Zarządzanie, wdrażanie, monitorowanie i kontrola</i>	Zadania wykonywane przez instytucje: Zarządzającą, Krajową, Pośredniczącą, Punkty Kontaktowe oraz Wspólny Sekretariat Techniczny

	3.2. <i>Promocja i ocena programu</i>	
--	--	--

Typy projektów przewidzianych do realizacji w ramach programu INTERREG IIIA Czechi-Polska

Minimalna kwota dofinansowania ze środków EFRR na projekt realizowany w ramach Programu wynosi 20 000 euro². Ograniczenie to nie dotyczy mikroprojektów realizowanych w ramach działania 2.2.

Propozycje projektowe przedkładane są do Wspólnego Sekretariatu Technicznego osobno dla części polskiej i czeskiej. Ze względu na transgraniczny charakter programu każdy wnioskodawca powinien mieć partnera po drugiej stronie granicy. Wymagana jest deklaracja współpracy podpisana przez partnera z drugiej strony granicy, w której wyraża zainteresowanie projektem (załącznik nr 10 do wniosku). Projekty powinny wykazywać znaczący wpływ na rozwój pogranicza w obydwu krajach. W związku z powyższym można wyróżnić następujące rodzaje wspólnych projektów:

- **Projekty wspólne:** Projekt tego typu jest przygotowywany i następnie wdrażany przez partnerów z Polski i Republiki Czeskiej.

W celu zapewnienia współfinansowania projektu ze środków EFRR dla każdego z partnerów, niezbędne jest złożenie przez każdego z nich odrębnego wniosku dotyczącego realizacji części wspólnego projektu po danej stronie granicy. Są to tak zwane projekty **lustrzane**, w których działania realizowane po obu stronach granicy wzajemnie się uzupełniają. Projekty przygotowywane wspólnie z partnerem z drugiej strony granicy; przewidują w dużej mierze wspólną i równoczesną realizację działań. Takie projekty, jeśli spełniają kryteria formalne, są oceniane i rozpatrywane łącznie. Po zatwierdzeniu projektów przez Komitet Sterujący (oba projekty rozpatrywane są na tym samym posiedzeniu KS) zawierane są odrębne umowy z beneficjentami z Polski i Republiki Czeskiej. Charakter transgraniczny takiego projektu musi przejawiać się we wspólnym przygotowaniu projektu i uczestnictwie partnera po drugiej stronie granicy w realizacji przedsięwzięcia.

- **Projekty komplementarne:** Projekty przygotowywane są we współpracy z partnerem czeskim i zakładają realizację komplementarnych działań po obu stronach granicy. Działania te nie muszą przebiegać w tym samym czasie. Do WST składane są odrębne wnioski. Przedsięwzięcia tego typu mogą być komplementarne do projektów już realizowanych.
- **Projekty indywidualne:** Projekty przygotowywane, przedkładane i finansowane przez partnera z jednego kraju, ale cechujące się wyraźnym oddziaływaniem transgranicznym. W przypadku tych projektów wymagana jest deklaracja współpracy podpisana przez partnera z drugiej strony granicy, w której wyraża zainteresowanie projektem

² Obliczenie wartości projektu w euro celem określenia minimalnej kwoty dofinansowania należy wykonać wg kursu Europejskiego Banku Centralnego obowiązującego w przedostatnim dniu roboczym Komisji Europejskiej w miesiącu poprzedzającym kwartał, w którym opublikowano informację o rozpoczęciu kolejnego naboru wniosków, tj. z dnia 29 czerwca 2005 r. 1 Eur = 4.0521 PLN.

2.3. Kryteria selekcji projektów

Projekt jest kwalifikowalny, czyli może zostać zatwierdzony do dofinansowania z EFRR, jeśli spełnia następujące warunki ogólne:

- jest zgodny z politykami wspólnotowymi;
- jest zgodny z wymogami Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego;
- jest spójny z zatwierdzonym programem operacyjnym i spełnia szczegółowe kryteria określone dla danego działania w Uzupełnieniu Programu.

Zgodnie z artykułem 12 Rozporządzenia Rady (WE) NR 1260/1999 z dnia 21 czerwca 1999 r. ustanawiającego przepisy ogólne w sprawie funduszy strukturalnych, projekty współfinansowane przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego muszą być zgodne z postanowieniami Traktatu Ustanawiającego Wspólnotę Europejską, z instrumentami przyjętymi w ramach Traktatu oraz z politykami i działaniami Wspólnoty, w szczególności w zakresie:

- konkurencji;
- udzielania zamówień publicznych;
- ochrony i poprawy stanu środowiska naturalnego;
- równego traktowania kobiet i mężczyzn.

Projekty realizowane w ramach programów INTERREG IIIA powinny spełniać następujące warunki ogólne:

- oddziaływanie transgraniczne,
- koordynacja z działaniami po drugiej stronie granicy;
- wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy pogranicza,
- zapewniony odpowiedni poziom współfinansowania własnego,
- zgodność ze strategiami i politykami regionalnymi,
- zgodność z politykami wspólnotowymi i komplementarność z innymi programami współfinansowanymi z funduszy europejskich.

Zgodnie z powyższymi zaleceniami dla programu INTERREG IIIA Czechy-Polska sformułowano następujące jakościowe kryteria oceny projektów:

KRYTERIA JAKOŚCIOWE
1. Techniczna jakość projektu (np. jakość przygotowania technicznego, doświadczenie i kompetencje instytucji zaangażowanej w przygotowanie i zarządzanie projektem) oraz gotowość projektu do realizacji, dostępność środków do pokrycia wkładu własnego.
2. Zgodność pomiędzy planowanymi efektami i nakładami finansowymi, efektywność wykorzystania środków finansowych.
3. Zgodność projektu ze strategią rozwoju regionalnego. Gospodarcze i społeczne znaczenie projektu dla rozwoju regionalnego (np. zwiększenie korzyści konkurencyjności oraz atrakcyjności dla inwestorów, ochrona dziedzictwa kulturowego, rozwój siły roboczej).
4. Trwałość projektu (długookresowa organizacyjna trwałość, zapewnienie trwałości efektów i rezultatów projektu).

2.4. Okres realizacji projektu

Rozpoczęcie realizacji projektu możliwe jest zaraz po złożeniu wniosku o dofinansowanie i zarejestrowaniu go we Wspólnym Sekretariacie Technicznym. Wydatki ponoszone w związku z realizacją projektu kwalifikują się do refundacji z EFRR począwszy od dnia złożenia wniosku i zarejestrowania go w WST, jeśli projekt zostanie zatwierdzony przez Komitet Sterujący i podpisana zostanie umowa o dofinansowanie z Instytucją Pośredniczącą.

Termin rozpoczęcia i zakończenia oraz okres realizacji projektu określone są we wniosku zatwierdzonym przez Komitet Sterujący. Wiążący termin realizacji projektu potwierdzony jest w umowie o dofinansowanie realizacji projektu zawieranej między beneficjentem a Instytucją Pośredniczącą.

W przypadku projektów zatwierdzonych do realizacji istnieje możliwość występowania o refundację kosztów związanych z przygotowaniem projektu. Koszty przygotowawcze nie mogą przekraczać 5% wartości kosztów kwalifikowalnych projektu (limit ten nie dotyczy priorytetu Pomoc Techniczna) i są kwalifikowalne od 1 stycznia 2004 roku (z wyjątkiem wydatków poniesionych na działania podlegające przepisom prawa o zamówieniach publicznych, które są kwalifikowalne od 2 marca 2004 r.).

Umowa dofinansowania projektu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego musi być podpisana do końca grudnia 2006 roku. Rzeczowa realizacja projektu powinna zakończyć się do końca grudnia 2007 roku (opłacenie ostatniej faktury). Wniosek o ostatnią płatność powinien zostać złożony do końca pierwszego kwartału 2008 roku.

W żadnym wypadku **termin ten nie może przekroczyć najpóźniejszego dnia roku 2008**, który umożliwia zatwierdzenie wydatków przez Instytucję Płatniczą, czyli dnia 30 czerwca 2008 roku. Wnioski, które wpłyną po 30 czerwca 2008 roku nie będą rozpatrywane.

Okres realizacji projektu zależy od jego typu i charakteru planowanych zadań.

2.5. Finansowanie projektów

Udział polskich partnerów w projektach INTERREG IIIA jest dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w wysokości do 75% poniesionych kosztów kwalifikowalnych. Pozostałe 25% budżetu pochodzi ze źródeł krajowych (przede wszystkim lokalnych i regionalnych). **Środki z EFRR przekazywane są na zasadzie refundacji poniesionych kosztów.**

3. Procedura składania wniosków i wyboru projektów

3.1. Ogłoszenie naboru wniosków

Nabór wniosków odbywa się w sposób ciągły.

Ze względu na procedurę wyboru wniosków przez Komitet Sterujący, zachodzi jednak konieczność wyznaczenia określonego terminu przed posiedzeniem Komitetu, w którym wnioski muszą wpłynąć, aby mogły być rozpatrywane podczas najbliższego posiedzenia Komitetu. Wnioski złożone po tej dacie będą automatycznie podlegały ocenie nie na

najbliższym, lecz na następnym z kolei spotkaniu Komitetu Sterującego.

Ogłoszenie o naborze wniosków jest zamieszczane na stronach internetowych MGIP, Wspólnego Sekretariatu Technicznego w Ołomuńcu, oraz odpowiednich urzędów marszałkowskich, przy których utworzono regionalne punkty kontaktowe. Ogłoszenie naboru wniosków na stronach internetowych może być uzupełnione ogłoszeniami w prasie lokalnej i regionalnej.

3.2.Koncepcja projektu i opracowanie wniosku

Koncepcje projektów powinny odpowiadać priorytetom i działaniom określonym dla danego programu transgranicznego. Przed przystąpieniem do opracowania przedsięwzięcia należy dokładnie zapoznać się z obowiązującymi dokumentami programowymi i Uzupełnieniem Programu. Szczególną uwagę należy zwrócić na informacje dotyczące specyficznych wymagań stawianych projektom zgłaszanym w ramach poszczególnych działań i obowiązujących kryteriów wyboru. Projekt powinien być opracowywany w ścisłej współpracy z przyszłymi partnerami. Partnerzy składają odrębne wnioski dla działań realizowanych po każdej stronie granicy. Schemat dotyczący udziału w projekcie Programu Inicjatywy INTERREG IIIA Czecho-Polska od pomysłu do wdrożenia i płatności końcowej znajduje się w aneksie 3.

Wniosek o dofinansowanie ze środków EFRR musi zawierać, między innymi, informacje o:

- beneficjencie i jego zdolności instytucjonalnej do realizacji projektu;
- lokalizacji projektu oraz okresie jego realizacji;
- celach projektu;
- zgodności z Programem oraz jego Uzupełnieniem;
- oddziaływaniu transgranicznym;
- zgodności z regionalną strategią rozwoju;
- wpływie na środowisko naturalne;
- wskaźnikach osiągnięcia zakładanych celów (wskaźniki produktu i rezultatu);
- stanie przygotowania do realizacji;
- harmonogramie i sposobie realizacji projektu;
- źródłach i wysokości finansowania (zwłaszcza o zapewnieniu wkładu własnego);
- kosztach kwalifikowalnych i niekwalifikowalnych dotyczących projektu.

Uwaga: Jednym z wymaganych załączników do wniosku o dofinansowanie projektu inwestycyjnego (tj. infrastrukturalnego) ze środków EFRR jest Oświadczenie organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów sieci NATURA 2000 (tj. właściwego terytorialnie wojewody). Dodatkowe informacje oraz wzór oświadczenia zamieszczone są w Instrukcji wypełnienia wniosku o przyznanie dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Program IW INTERREG III A Czecho-Polska - Załączniki. (wzór oświadczenia można znaleźć na stronie www.interreg.gov.pl)

Na etapie przygotowywania koncepcji projektu warto korzystać z pomocy Regionalnego Punktu Kontaktowego. Punkty takie działają przy urzędach marszałkowskich, a ich wykaz znajduje się w aneksie 1 oraz na stronie www.interreg.gov.pl. Za pośrednictwem RPK można także konsultować się ze Wspólnym Sekretariatem Technicznym (www.interreg3a.cz).

3.3. Wypełnianie formularza wniosku

Wnioskodawca przygotowuje propozycję w generatorze wniosków w języku **polskim**, dostępnym na stronie internetowej <http://www.interreg.gov.pl/> oraz urzędów marszałkowskich, przy których są umieszczone regionalne punkty kontaktowe. Korzystanie z generatora ułatwia szczegółowa instrukcja.

Pomoc we właściwym opracowaniu wniosku, polegającą na sprawdzeniu poprawności wypełnienia formularza i kompletności załączników, świadczą Regionalne Punkty Kontaktowe działające przy urzędach marszałkowskich.

3.4. Składanie wniosku

W Programie INTERREG IIIA Czechy - Polska przyjęto system stałego naboru projektów. Podczas posiedzenia Komitetu Sterującego rozpatrywane są wnioski, które wpłynęły do Wspólnego Sekretariatu Technicznego nie później niż 12 tygodni przed terminem posiedzenia KS. Informacje o datach obrad KS publikowane są na oficjalnej stronie programu stronie www.interreg.gov.pl oraz na www.interreg3a.cz.

Kompletny wniosek powinien zostać złożony we Wspólnym Sekretariacie Technicznym w formie elektronicznej (plik z rozszerzeniem.xml na dyskietce lub płycie CD) oraz w formie papierowej – wydruku komputerowego z generatora ELZA (może zostać przesłany pocztą, przesyłką kurierską lub dostarczony osobiście przez wnioskodawcę bądź przez posłańca). Wydruk wniosku (oryginał) powinien być parafowany własnoręcznie przez osobę upoważnioną do podpisania wniosku, niebieskim tuszem na każdej jego stronie i dodatkowo podpisany (z pieczętką) przez nią na ostatniej stronie w widocznym, specjalnie do tego wyznaczonym miejscu. Wymóg parafowania dotyczy również każdej strony składanych załączników. Do Wspólnego Sekretariatu Technicznego należy przelać oryginalną wersję wniosku oraz dwie kopie (sporządzone z oryginału) potwierdzone za zgodność z oryginałem na końcu dokumentu przez osobę upoważnioną do podpisania wniosku.

Dodatkowo wnioskodawca dostarcza do właściwego Regionalnego Punktu Kontaktowego wersję elektroniczną wniosku na dyskietce lub płycie CD w przeciągu 5 dni roboczych od daty zarejestrowania wniosku w WST.

ADRES WSPÓLNEGO SEKRETARIATU TECHNICZNEGO DLA PROGRAMU INTERREG III A CZECHY-POLSKA:

CENTRUM ROZWOJU REGIONALNEGO REPUBLIKI CZESKIEJ

Jeremenkova 40B

779 00 Ołomuniec

REPUBLIKA CZESKA

tel. +420 587 337 712

kom. 606 735 282

fax +420 587 337 717

Błędy formalne we wnioskach mogą być poprawiane do dnia zakończenia naboru wniosków składanych na dane posiedzenie Komitetu Sterującego.

Każdy wniosek zanim zostanie zarejestrowany w WST jest sprawdzany są pod względem formalnym (wykaz kontrolny wg, którego następuje kontrola formalna znajduje się w aneksie 5). Kontrola formalna obejmuje dwie części i za wyjątkiem ostatnich dwóch dni naboru wniosków na dane posiedzenie Komitetu Sterującego, przeprowadzana jest w obecności wnioskodawcy, jeżeli dostarczył wniosek osobiście. Pozytywny wynik przeprowadzenia pierwszej części kontroli formalnej (kontrola kryteriów formalnych) jest niezbędny do rejestracji wniosku w systemie komputerowym Monit. Wnioskodawca otrzymuje potwierdzenie złożenia dokumentów.

Druga część kontroli formalnej polega na kontroli kompletności wniosku i jego załączników.

Jeśli podczas kontroli kompletności wniosku lub jego załączników stwierdzony zostanie brak niektórych danych, proces zarządzania projektem zostaje zatrzymany. Informacja o zaistniałej sytuacji jest niezwłocznie i najbardziej odpowiednim sposobem (mail, fax lub osobiście, jeżeli wnioskodawca jest obecny przy przeprowadzaniu kontroli) przekazana wnioskodawcy w celu umożliwienia mu usunięcia wymienionych błędów lub uzupełnienia braków i ponownego dostarczenia do WST.

WST przekaze wnioskodawcy informacje o możliwości uzupełnienia danych na odpowiednim formularzu oraz o terminie, w którym może uzupełnić dane (podawany w ogłoszeniu o naborze projektów). Po dostarczeniu do WST uzupełnionych dokumentów proces zarządzania wnioskiem będzie kontynuowany. Aby wnioskodawca miał gwarancje, że jego wniosek zostanie rozpatrzony na najbliższym posiedzeniu KS uzupełnienie danych musi mieć miejsce we wcześniej określonym terminie. Jeżeli braki nie zostaną uzupełnione w wyznaczonym terminie wnioskodawca nie ma gwarancji, że jego wniosek zostanie rozpatrzony na najbliższym posiedzeniu KS.

Warto podkreślić, że błędy formalne mogą być poprawiane a braki uzupełniane do dnia zamknięcia naboru wniosków przed wyznaczonym posiedzeniem KS na miejscu w siedzibie WST, jeżeli wnioskodawca dostarcza wniosek osobiście do WST.

W programie czesko-polskim, wnioski o dofinansowanie mikroprojektów realizowanych w ramach działania 2.2. przyjmują właściwe miejscowo euroregiony. Wykaz obszarów objętych zasięgiem poszczególnych euroregionów znajduje się w aneksie 2.

3.5. Procedura wyboru

Po zarejestrowaniu każdy wniosek jest sprawdzany pod względem: formalnym, zgodności z celami i założeniami Programu oraz gotowości do realizacji. Przeprowadzenie oceny wniosku, zgodnie z kryteriami określonymi w Uzupełnieniu Programu koordynuje Wspólny Sekretariat Techniczny. W trakcie oceny jakościowej propozycji projektowych Sekretariat korzysta z pomocy ekspertów wyznaczonych przez właściwe władze regionalne. Sprawdzana jest zgodność projektów ze strategiami rozwoju regionów, z których pochodzą partnerzy. Bada się także, czy projekt nie powiela prac już finansowanych z innych źródeł. W wyniku postępowania oceniającego powstaje lista rankingowa projektów, która zostaje przesłana członkom Komitetu Sterującego. Lista ta ma charakter pomocniczy, a członkowie Komitetu

mają pełny wgląd w dokumentację dotyczącą wszystkich złożonych wniosków. Komitet Sterujący dokonuje wyboru projektów jednogłośnie.

3.6. Decyzje o współfinansowaniu i zawieranie umów

Wspólny Sekretariat Techniczny informuje pisemnie wnioskodawcę o decyzji Komitetu Sterującego w sprawie przyznania dofinansowania projektu ze środków EFRR w terminie jednego tygodnia od daty zatwierdzenia protokołu z posiedzenia KS. W przypadku decyzji pozytywnej, czyli zatwierdzenia propozycji projektowej, polski wnioskodawca zawiera umowę o dofinansowanie projektu z Instytucją Pośredniczącą (urząd wojewódzki w imieniu właściwego miejscowo wojewody).

W umowie określony zostanie m.in. całkowity koszt kwalifikowalny projektu, w tym wielkość środków UE w podziale na poszczególne okresy realizacji (przewidywany harmonogram realizacji projektu), a także źródło współfinansowania krajowego (musi być zapewnione przez składającego projekt). Zgodnie z art. 30b ust.1 ustawy o finansach publicznych, umowa zawarta z beneficjentem zawiera także szczegółowe warunki wykorzystania i rozliczania przyznanych środków pochodzących z UE.

Umowy dotyczące dofinansowania mikroprojektów będą podpisywać z wnioskodawcami właściwe miejscowo euroregiony.

W przypadku projektów z udziałem kilku partnerów z Polski konieczne jest zawarcie między nimi porozumienia określającego zakres współpracy i wzajemnych zobowiązań. Na mocy decyzji Komitetu Sterującego umowę na dofinansowanie środkami EFRR zawiera z właściwym wojewodą partner wiodący projektu.

4. Realizacja projektów INTERREG III A Czechy-Polska w Polsce

4.1. Przepływy finansowe

Środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego przekazywane są beneficjentom na zasadzie refundacji poniesionych kosztów. W ustalonych okresach rozliczeniowych tj. nie częściej niż raz w miesiącu beneficjenci składają do właściwego urzędu wojewódzkiego wnioski o płatność wraz z fakturami potwierdzającymi dokonanie wydatków na cele związane z realizacją projektu. Po weryfikacji rachunków i kontroli kwalifikowalności wydatków dokonywana jest refundacja do 75% poniesionych wydatków kwalifikowalnych poniesionych w projekcie. Formularz wniosku beneficjenta o płatność dostępny jest na stronie internetowej:

<http://www.interreg.gov.pl/>

Środki na cele programu INTERREG IIIA Czechy-Polska, Ministerstwo Finansów otrzymuje z Komisji Europejskiej za pośrednictwem Instytucji Płatniczej działającej przy Ministerstwie Finansów w Republice Czeskiej. Z wyodrębnionego rachunku Instytucji Subpłatniczej w NBP fundusze te przekazywane są na rachunki urzędów wojewódzkich.

W celu zapewnienia płynności przepływów i jak najszybszego zwracania poniesionych kosztów beneficjentom po zatwierdzeniu programów Komisja Europejska przekazuje na ich

rzecz zaliczkę do Instytucji Płatniczej. Następnie, trzykrotnie w ciągu roku, Instytucja Płatnicza występuje do Komisji Europejskiej z wnioskiem o płatność na podstawie poświadczonych wydatków poniesionych w danym okresie.

Warunkiem uruchomienia płatności dla beneficjentów jest otrzymanie funduszy z Komisji Europejskiej

4.2. Koszty kwalifikowalne

Podstawy prawne zagadnienia kwalifikowalności projektów i wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego stanowią następujące wspólnotowe akty prawne:

- Rozporządzenie Rady (WE) nr 1260/1999 z dnia 21 czerwca 1999 r. wprowadzające ogólne przepisy dotyczące Funduszy Strukturalnych;
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1783/1999 z 12 lipca 1999 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego;
- Rozporządzenie Komisji (WE) nr 448/2004 z dnia 10 marca 2004 r. zmieniające Rozporządzenie (WE) nr 1685/2000 ustanawiające szczegółowe zasady wykonania Rozporządzenia Rady (WE) nr 1260/1999 w zakresie kwalifikowalności wydatków ponoszonych na operacje współfinansowane z Funduszy Strukturalnych i unieważniające Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1145/2003 z dnia 27 czerwca 2003 r.

Szczegółowo kwalifikowalność wydatków reguluje Rozporządzenie Komisji nr 448/2004 oraz prawo narodowe. Należy pamiętać, że **tylko wydatki faktycznie poniesione i udokumentowane** mogą zostać uznane za koszt kwalifikujący się do refundacji.

W przypadku projektów zatwierdzonych do realizacji istnieje możliwość występowania o refundację kosztów związanych z przygotowaniem projektu. Koszty przygotowawcze nie mogą przekraczać 5% wartości kosztów kwalifikowalnych projektu (limit ten nie dotyczy priorytetu Pomoc Techniczna) i są kwalifikowalne od 1 stycznia 2004 roku (z wyjątkiem wydatków poniesionych na działania podlegające przepisom prawa o zamówieniach publicznych, które są kwalifikowalne od 2 marca 2004).

Do kwalifikujących się **kosztów przygotowania projektu** należą:

- koszty związane z przygotowaniem studium wykonalności (w przypadku projektów infrastrukturalnych), i innych wymaganych załączników do wniosku,
- koszty sporządzenia dokumentacji technicznej,
- koszty spotkań partnerów organizowanych w celu opracowania i przygotowania projektu (w tym podróże służbowe) lub organizacja specjalistycznych spotkań służących nawiązaniu kontaktów z potencjalnymi partnerami,
- koszty przeprowadzenia przetargów

Do dofinansowania nie kwalifikują się wydatki związane z usługami konsultingowymi, jak i wydatki związane ze sporządzeniem wniosku projektowego. Nie kwalifikują się do wsparcia w ramach kosztów przygotowania projektu tzw. koszty ogólne wnioskodawcy, które stanowią wydatek kwalifikowalny dopiero od momentu zatwierdzenia projektu, powstały podczas właściwej realizacji projektu.

Poniżej omówione zostały niektóre pozycje **kosztów związanych z projektem**:

- kwalifikowalny jest koszt pracy związanej z realizacją projektu, wyrażony jako pensja oraz składki na ubezpieczenie społeczne oraz pozostałe koszty ustawowo związane z wynagrodzeniem;
- kwalifikowalne są koszty podróży oraz przewidziane prawem diety dla osób uczestniczących w realizacji projektu;
- kwalifikowalne są koszty zakupu sprzętu (nowego i używanego) związanego z realizacją projektu, jeśli koszt ten nie odbiega od wartości rynkowej, a cena poszczególnych pozycji zakupów uwzględnia stosowne odpisy dokonywane zgodnie z prawem podatkowym i ustawą o rachunkowości;
- kwalifikowalne mogą być odpisy amortyzacyjne sprzętu dokonywane tylko dla okresu współfinansowania projektu;
- nie są kwalifikowalne odpisy amortyzacyjne nieruchomości i sprzętu, których zakup został współfinansowany dotacją krajową lub refundowany z funduszy strukturalnych (nie można bowiem dwukrotnie dofinansować ze środków europejskich danego elementu majątku: po raz pierwszy przy jego zakupie i ponownie poprzez dofinansowanie kosztów amortyzacji);
- kwalifikowalny jest wkład rzeczowy, za który uważa się wniesienie określonych składników majątku do projektu niepowodujące powstania faktycznego wydatku pieniężnego; jako wkład rzeczowy wnoszone mogą być: nieruchomości, wyposażenie lub materiały, badania, działalność zawodowa lub nieodpłatna dobrowolna praca; uwaga: dany środek trwały (np. nieruchomość lub maszyna) może być przedmiotem wkładu rzeczowego tylko wówczas, gdy beneficjent traci możliwość korzystania z niego w dotychczasowy sposób; uwaga ta nie odnosi się do specyficznego rodzaju wkładu rzeczowego, jakim jest nieodpłatna praca wolontariuszy;
- kwalifikowalne są koszty towarów konsumpcyjnych i dostaw związanych z realizacją projektu;
- kwalifikowalne są wydatki związane z podwykonawstwem jeśli specyfika projektu tego wymaga,
- kwalifikowalne są koszty bezpośrednio związane z wykonywaniem projektu (np. rozpowszechnianie informacji, tłumaczenia) w tym, nieodłącznie związane z projektem koszty finansowe (w uzasadnionych przypadkach koszty gwarancji finansowych);
- koszty związane z ryzykiem kursowym są niekwalifikowalne;
- koszty ogólne są kwalifikowalne pod warunkiem, że są uzasadnione i zgodnie z zastosowaną w projekcie metodą obliczone są jako część kosztów stałych (narzut, którego obliczenie beneficjent musi uzasadnić);
- podatek VAT może być kosztem kwalifikowalnym tylko wówczas, gdy podmiotowi finansującemu zakupy ze środków EFRR nie przysługuje prawo do odliczenia podatku naliczonego VAT z tytułu danego zakupu.

Pełne teksty rozporządzeń dostępne są na stronie internetowej Ministerstwa Gospodarki i Pracy :<http://www.funduszestrukturalne.gov.pl/>

Wszystkie rozporządzenia dostępne są w angielskiej wersji językowej na oficjalnej stronie Unii Europejskiej pod adresem:

<http://europa.eu.int/eur-lex/>

Szczegółowe wytyczne dotyczące kwalifikowalności wydatków refundowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego zawierają „Wytyczne kwalifikowalności wydatków w ramach EFRR” opracowane przez Ministerstwo Gospodarki i Pracy dostępne na stronie:

<http://www.interreg.gov.pl/>

4.3. Okres kwalifikowalności wydatków

Refundacji podlegają jedynie koszty związane z realizacją projektu. Dla Programu Interreg IIIA Czechy-Polska przyjęto, że początkiem okresu kwalifikowalności dla projektów jest dzień zarejestrowania wniosku o dofinansowanie we Wspólnym Sekretariacie Technicznym. Zgodnie z lit. (o) pkt. 2 Tytułu 5 Załącznika III do Traktatu Akcesyjnego, „bez uszczerbku dla terminów wymienionych w art. 30 ust. 2 [Rozporządzenia 1260/99/WE wprowadzającego ogólne przepisy dot. Funduszy Strukturalnych³], wydatki faktycznie poniesione, w odniesieniu do których Komisja otrzymała wniosek o wsparcie z Republiki Czeskiej, Estonii, Cypru, Łotwy, Litwy, Węgier, Malty, Polski, Słowenii lub Słowacji przed dniem przystąpienia, które spełniają wszystkie warunki ustanowione w niniejszym rozporządzeniu mogą być uznane za kwalifikujące się do wsparcia z funduszy **od 1 stycznia 2004 r.**”

W związku z faktem, że ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych*, zawierająca zgodne z przepisami wspólnotowymi regulacje odnośnie przeprowadzania procedur zamówień publicznych (opublikowana w Dz. U. Nr 19, poz. 177 z dnia 9 lutego 2004 r.) weszła w życie 2 marca 2004 r., **koszty ponoszone w ramach realizacji projektów objętych ustawą *Prawo zamówień publicznych* kwalifikują się do wsparcia od dnia 2 marca 2004 r.** (przy zachowaniu od dnia 2 marca 2004 r. wszystkich punktów artykułu 227 ustawy *Prawo zamówień publicznych*), tj. od daty wejścia w życie ww. ustawy. W przypadku projektów, które ze względu na wartość nie podlegają procedurze zamówień publicznych za kwalifikowalne mogą zostać uznane również te wydatki, które zostały poniesione przed **2 marca 2004 roku** (ale po 1 stycznia 2004 r.).

Koniec okresu kwalifikowalności dotyczy jedynie wykonywania płatności (a nie ostatecznego terminu programowania projektów). Koniec okresu kwalifikowalności został zdefiniowany na podstawie art. 30 pkt. 2 Rozporządzenia 1260/1999: „Ostateczny termin kwalifikowania wydatków jest ustanawiany w decyzji przyznającej wkład z funduszy. Odnosi się do wypłat dokonanych przez bezpośrednich beneficjentów. Może on być przedłużony przez Komisję na należycie uzasadniony wniosek Państwa Członkowskiego.”

Dla wnioskodawcy obowiązującym najpóźniejszym terminem złożenia ostatecznego wniosku o płatność w projekcie, czyli wniosku o płatność salda końcowego, jest dzień wyznaczony w umowie dofinansowania projektu. W żadnym wypadku **termin ten nie może przekroczyć**

---

³ W art. 30 ust. 2 przytaczanego Rozporządzenia stwierdza się, iż „wydatek może zostać uznany za niekwalifikujący się do współfinansowania z Funduszy, jeżeli został on opłacony przez beneficjenta końcowego przed dniem, w którym wniosek trafił do Komisji. Data ta stanowi punkt wyjścia do kwalifikowania się wydatków.”

najpóźniejszego dnia roku 2008, który umożliwi zatwierdzenie wydatków przez Instytucję Płatniczą, czyli dnia 30 czerwca 2008 r.

Początkiem okresu kwalifikowalności dla wydatków związanych z projektem jest **dzień zarejestrowania wniosku o dofinansowanie we Wspólnym Sekretariacie Technicznym.**

Natomiast koszty przygotowawcze związane z projektem kwalifikują się odpowiednio od:

2 marca 2004 roku – dla projektów podlegających procedurze zamówień publicznych

1 stycznia 2004 roku – dla innych związanych z projektem wydatków

Ostatecznym terminem składania przez beneficjenta wniosku o płatność jest **dzień 30 czerwca 2008 r.**

Zaleca się by rzeczowa realizacja projektu (opłacenie ostatnich faktur) została zakończona do końca 2007 roku, a ostatni wniosek o płatność został złożony do końca pierwszego kwartału 2008. Wnioski, które wpłyną po 30 czerwca 2008 nie będą rozpatrywane.

4.4. Zmiany w projekcie

Obowiązkiem beneficjenta jest zgłaszanie do Wspólnego Sekretariatu Technicznego i instytucji pośredniczącej wszelkich zmian w trakcie realizacji projektu. Jeżeli podczas trwania projektu okaże się, że wymaga on zmian w stosunku do wniosku i umowy, to beneficjent jest zobowiązany rozpocząć negocjacje w celu zmiany umowy. Zmiany związane z terminami realizacji zadań, zmiany dotyczące numeru konta czy adresu itp., zmiany w strukturze wydatków - wymagają zgłoszenia (niezwłocznie po stwierdzeniu takiej potrzeby) do WST i IPŚ. Instytucja Pośrednicząca ma prawo nie zgodzić się na zaproponowane zmiany i wypowiedzieć umowę. Nie ma takiego prawa w sytuacji, gdy zmiany w projekcie spowodowane są okolicznościami niezależnymi od beneficjenta, w szczególności siłą wyższą. Nie jest możliwe wnioskowanie o zwiększenie kwoty przyznanej na realizację projektu. O wszelkich zmianach w projekcie informowany jest: WST a następnie Instytucja Krajowa, Instytucja Zarządzająca i Komitet Sterujący. Zmiany, w rezultacie, których następują przesunięcia środków między poszczególnymi liniami budżetowymi przekraczające 20% wymagają uzyskania zgody KS.

O zamiarze dokonania przesunięć w budżecie projektu pomiędzy kategoriami budżetowymi o wartości nie przekraczającej 20% należy uzyskać zgodę IPŚ oraz poinformować WST. Ewentualne zmiany w harmonogramie realizacji projektu wymagają tej samej procedury.

Negocjacje w celu zmiany planu projektu (i aneksowania umowy) może również zainicjować Instytucja Pośrednicząca, o ile stwierdzi taką potrzebę w wyniku analizy sprawozdań i kontroli projektu.

4.5. Projekty nieukończone

W sytuacji, gdy beneficjent rezygnuje z realizacji projektu przed upływem okresu przewidzianego na jego realizację i oznacza to niewykorzystanie środków, mamy do czynienia z projektami nieukończonymi. W przypadku zagrożenia nieukończeniem projektu

beneficjent jest zobowiązany niezwłocznie poinformować WST oraz Instytucję Krajową i Instytucję Pośredniczącą o zamiarze wycofania się z realizacji projektu przed upływem terminu określonego w umowie wraz z podaniem uzasadnienia. W przypadku niedopełnienia tego obowiązku wszystkie przyszłe wnioski beneficjenta o wsparcie będą odrzucone w ramach Programu Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG III A Czecho - Polska. Instytucja Pośrednicząca zadecyduje o wysokości środków, która podlega zwrotowi - w zależności od osiągniętych rezultatów.

4.6. Archiwizacja dokumentów

Wszystkie dokumenty związane z wdrażaniem i finansowaniem projektu należy przechowywać (oryginały lub kopie poświadczone za zgodność z oryginałem) w terminie trzech lat od daty wypłacenia przez Komisję Europejską salda końcowego dla Programu. Biorąc pod uwagę regulacje zawarte w Rozporządzeniu 1260/99 UE minimalny termin przechowywania dokumentacji upływa w dniu 31 grudnia 2013 r. Termin ten nie uwzględnia przypadku wstrzymania płatności końcowej przez Komisję Europejską w związku z wykryciem np. poważnych nieprawidłowości (w tym przypadku terminy te mogą ulec wydłużeniu).

W przypadku postępowania sądowego lub na wniosek Komisji Europejskiej termin ten może zostać zawieszony, co dla projektodawców będzie oznaczało przedłużenie terminu przechowywania dokumentów – w takim przypadku Instytucja Pośrednicząca z odpowiednim wyprzedzeniem poinformuje o tym fakcie beneficjentów.

Wszystkie dokumenty muszą być dostępne na życzenie Instytucji Pośredniczącej i Instytucji Krajowej, a także innych instytucji uprawnionych do kontroli.

W trakcie kontroli beneficjent jest zobowiązany do przedstawienia wszelkiego rodzaju dokumentacji. W przypadku, kiedy ten obowiązek nie zostanie spełniony, zachodzi konieczność zwrotu otrzymanych na realizację projektu środków, wraz z odsetkami naliczonymi jak dla zaległości podatkowych.

Obowiązkowo należy przechowywać następujące dokumenty (lub kopie):

- formularz zgłoszonego wniosku;
- pismo informujące o akceptacji wniosku i przyznaniu dotacji;
- umowę o dofinansowaniu projektu;
- faktury i inne dokumenty potwierdzające poniesienie wydatków;
- wyciągi z konta bankowego (subkonta projektu);
- sprawozdania i dokumenty potwierdzające zawarte w sprawozdaniach informacje,
- wnioski płatnicze;
- wszelkie istotne pisma wysyłane i otrzymywane, w tym zwłaszcza korespondencję dotyczącą zmian w projekcie;
- umowy z wykonawcami wraz z dokumentacją dotyczącą sposobu wyłonienia wykonawcy.

Warto wziąć pod uwagę następujące zalecenia dotyczące dokumentowania działań w projekcie:

- niezbędne jest posiadanie wszelkich dokumentów potwierdzających wniesienie wkładu rzeczowego w określonej wysokości, a także wszelkich innych dowodów poniesienia określonych wydatków;
- każdy rachunek lub inny dokument dotyczący płatności musi być opisany na odwrocie, że dotyczy wydatków poniesionych na “realizację projektu [tytuł] w ramach umowy z Instytucją Pośredniczącą (nazwa) ..... z dnia .....” i podpisany przez osobę uprawnioną do potwierdzenia tego wydatku;
- konieczne jest uzgodnienie z partnerami projektu zasad przechowywania dokumentów – wobec Instytucji Pośredniczącej i każdej innej instytucji uprawnionej do kontroli jedynie projektodawca odpowiada za posiadanie niezbędnych dowodów; nie jest natomiast konieczne, aby wszelkie dowody znajdowały się u niego, o ile jest w stanie zapewnić dostępność tych dokumentów w razie pojawienia się takiej potrzeby; należy więc zawrzeć ze wszystkimi partnerami po stronie polskiej stosowne porozumienia (listy intencyjne); analogiczne zasady dotyczą wykonawców, jak też podmiotów, których kadry objęte byłyby projektem.

4.7. MIKROPROJEKTY - wspieranie inicjatyw lokalnych (działanie 2.2.)

Ogólne zasady

Głównym celem tego działania jest rozwój i wzmocnienie współpracy między społecznościami po obu stronach granicy z szansą na wspólne osiągnięcia w sferze kultury, edukacji oraz dziedzinie socjalnej i gospodarczej. Bliska współpraca między ludźmi żyjącymi na pograniczu (np. wymiana kulturalna i sportowa) pogłębia stosunki dobrosąsiedzkie, a ponadto może także stworzyć podstawę dla dużych projektów współpracy przygranicznej.

W działaniu tym wdrażane będą małe projekty wspierające bezpośrednią współpracę mieszkańców pogranicza. Oczekuje się, że zastąpią one sprawnie działający „wspólny fundusz małych projektów” istniejący dotychczas w ramach czesko-polskiego programu Phare CBC.

We wdrażaniu tego działania decydującą rolę odgrywać będą euroregiony. Będą one przyjmować wnioski o dofinansowanie mikroprojektów, oceniać propozycje, kontrolować przebieg realizacji zatwierdzonych projektów. Dla pogranicza polsko-czeskiego są to:

- Euroregion Nysa,
- Euroregion Glacensis,
- Euroregion Pradziad,
- Euroregion Silesia,
- Euroregion Śląsk Cieszyński,
- Euroregion Beskidy.

W związku z faktem, iż obszar wsparcia Inicjatywy INTERREG IIIA Czechy - Polska (NTS jeleniogórsko-wałbrzyski, opolski, rybnicko-jastrzębski i bielsko-bialski) jest powierzchniowo większy niż obszar euroregionów dokonano jego podziału na potrzeby wdrażania działania 2.2. Wykaz obszarów obsługiwanych przez poszczególne euroregiony znajduje się w aneksie 2.

Wnioski o dofinansowanie mikroprojektów mogą zgłaszać do euroregionów: jednostki samorządu terytorialnego wszystkich szczebli, organizacje utworzone przez jednostki samorządu terytorialnego w celu realizacji określonych zadań publicznych, organizacje pozarządowe o charakterze non profit, stowarzyszenia i osoby prawne działające w dziedzinie rozwoju regionalnego, izby gospodarcze i rolne, państwowe organizacje utworzone w celu świadczenia usług publicznych, inne organizacje non profit np. instytucje kulturalne, szkoły i instytucje edukacyjne, stowarzyszenia sportowe.

Przykładowe przedsięwzięcia realizowane w tym działaniu to np. organizowanie wspólnych imprez kulturalnych, rekreacyjnych, sportowych, edukacyjnych; wspólne akcje lokalne w dziedzinie ochrony środowiska, turystyki oraz wspieranie tradycji społeczności lokalnej.

Finansowanie projektów

Udział polskich partnerów w mikroprojektach Programu Inicjatywy INTERREG IIIA Czechy-Polska jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w wysokości do 75% poniesionych wydatków kwalifikowalnych. Minimalny limit dofinansowania projektu ze środków EFRR wynosi 2 000 EUR a maksymalny 20 000 EUR. Pozostałe 25% budżetu pochodzi ze źródeł krajowych (przede wszystkim lokalnych i regionalnych). Środki z ERDF przekazywane są na zasadzie refundacji poniesionych wydatków.

Dodatkowo polscy partnerzy uczestniczący w mikroprojektach mogą ubiegać się o dofinansowanie z budżetu państwa w wysokości do 10% wartości całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu za pośrednictwem właściwego miejscowo euroregionu na zasadach ogłaszanych corocznie przez Ministerstwo Gospodarki i Pracy.

Koncepcja projektu i opracowanie wniosku

Projekty powinny odpowiadać założeniom działania 2.2. określonym w Programie INTERREG IIIA Czechy-Polska i Uzupełnieniu. Przed przystąpieniem do opracowania przedsięwzięcia należy dokładnie zapoznać się z obowiązującymi dokumentami programowymi i uzupełniającymi. Projekt powinien być opracowywany we współpracy z przyszłymi partnerami.

Na etapie przygotowywania koncepcji projektu i opracowania wniosku należy korzystać z pomocy odpowiedniego euroregionu.

Wypełnianie formularza wniosku

Projektodawca przygotowuje wniosek na formularzu standardowym obowiązującym we wszystkich euroregionach, w języku polskim. Wypełnienie formularza ułatwia instrukcja.

Składanie wniosku i procedura wyboru

W działaniu 2.2. programu INTERREG IIIA Czechy-Polska wnioskodawca składa wniosek o dofinansowanie do właściwego miejscowo euroregionu. Wnioski te zgłaszane są do akceptacji na posiedzeniach właściwego polsko-czeskiego Podkomitetu Sterującego ds. mikroprojektów. W przypadku akceptacji, umowy dotyczące realizacji mikroprojektów będą podpisywać z projektodawcami właściwe miejscowo euroregiony. Graficzny schemat dotyczący udziału w mikroprojektach programu INTERREG IIIA Czechy-Polska znajduje się w aneksie 4.

W przypadku, gdy mikroprojekt posiada partnera po stronie czeskiej, partner ten składa wniosek o dofinansowanie do czeskiej części euroregionu, a budżetu obu części mikroprojektu się nie łączy.

Raportowanie/sprawozdawczość

Sprawozdania przedkładane są euroregionowi na zasadach i w trybie określonym przez euroregion.

5. Kontrola projektów realizowanych w ramach programu INTERREG IIIA

5.1. Kontrola finansowa

Kontrola finansowa programów INTERREG IIIA jest wielostopniowa i zaangażowane są w nią różne podmioty.

Beneficjent jest zobowiązany do przeprowadzenia kontroli każdej faktury przed zakończeniem transferu środków do jej wystawcy. Urzędy wojewódzkie odpowiadają za weryfikację faktur przedłożonych przez beneficjenta wraz z wnioskiem o płatność, sprawdzenie kwalifikowalności wydatków i kontrolę fizycznego wdrażania projektu. Kontrola ta może obejmować także wizyty u beneficjenta i w miejscu realizowanych inwestycji. Urząd wojewódzki kontroluje i potwierdza zasadność wszystkich (100%) wydatków związanych z realizacją projektów.

Zgodnie z Rozporządzeniem Komisji 438/2001, kraje członkowskie zaangażowane w program INTERREG IIIA mają obowiązek dodatkowego sprawdzenia co najmniej 5% wydatków poniesionych w ramach programu. Oznacza to, że w ramach każdego programu INTERREG IIIA dla potrzeb takich kontroli wybrane zostaną przedsięwzięcia, których łączny koszt wynosi 5% budżetu programu. Jeżeli dany projekt zostanie wybrany do kontroli, obowiązkiem partnera/partnerów będzie współpraca z organami audytowymi, zaprezentowanie im wszelkich koniecznych dokumentów i informacji, aby wspomóc proces oceny. Ich obowiązkiem będzie również zapewnienie przedstawicielom tych organów wstępu na teren realizacji projektu.

Po stronie polskiej za kontrolę tę odpowiada Biuro Międzynarodowych Relacji Skarbowych (działające w ramach Ministerstwa Finansów), działania kontrolne będą prowadzone za pośrednictwem właściwych terytorialnie urzędów kontroli skarbowej,

Niezależnie od tego Ministerstwo Gospodarki i Pracy, jako odpowiedzialne za realizację programów INTERREG IIIA, może przeprowadzać dodatkowe kontrole.

5.2. Kontrola realizacji projektu

W ramach zarządzania programów INTERREG IIIA oraz nadzoru nad realizacją projektów prowadzone są kontrole. Do ich przeprowadzenia uprawnione są zarówno podmioty biorące bezpośredni udział we wdrażaniu programu (Instytucja Pośrednicząca i Instytucja Krajowa), jak i wyspecjalizowane służby krajowe i unijne.

Beneficjent w trakcie realizacji projektu zobowiązany jest do umożliwienia przedstawicielom upoważnionych instytucji wykonania kontroli na miejscu realizacji projektu. W trakcie takiej kontroli beneficjent jest zobowiązany do przedstawienia wszelkiego rodzaju dokumentacji, jak również zapewnienia kontrolerom dostępu do miejsca prac związanych z projektem. Beneficjent zobowiązany jest również do przechowywania wszelkiego rodzaju dokumentacji związanej z realizacją projektu przez okres trzech lat od daty ostatniej płatności.⁴

W przypadku, gdy w trakcie realizacji projektu pojawiają się sygnały o nieprawidłowościach, Instytucja Krajowa przeprowadza kontrolę doraźną. Po każdej kontroli podmiot ją wykonujący przygotowuje raport, zawierający zalecenia pokontrolne. Beneficjent jest zobowiązany do usunięcia wskazanych nieprawidłowości w wyznaczonym terminie, w przeciwnym razie nastąpi rozwiązanie umowy i konieczność zwrotu środków.

Beneficjent jest rozliczany z wykonania całości projektu, w związku z czym w przypadku stwierdzenia i nieusunięcia nieprawidłowości, następuje rozwiązanie umowy i konieczność zwrotu środków uzyskanych w ramach współfinansowania.

Podczas kontroli wymagana jest obecność osób, które będą potrafiły udzielić wyjaśnień na temat procedur, kosztów i treści projektu.

Przed kontrolą warto przygotować dokumenty dotyczące:

A) Prac budowlanych, dostaw i usług:

- oferty od dostawcy;
- umowy bądź formy zamówień;
- faktury i dowody płatności lub rozliczone faktury, jeśli dostawy pochodzą z zapasów beneficjenta, faktury powinny odzwierciedlać cenę zapłaconą w momencie zakupu, musi być załączona kopia rachunku;
- dokumenty związane z prowadzonymi postępowaniami mającymi na celu pozyskanie prac budowlanych, usług lub dostaw.

B) Kosztów personelu:

- oświadczenie dotyczące wydatków na zatrudniony personel na podstawie umów na czas określony, ze szczegółami dotyczącymi wynagrodzenia płaconego w gotówce bądź w naturze właściwie potwierdzone przez osoby zaangażowane, z podziałem na wynagrodzenie brutto, składki na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie i płacę netto;

C) Inne:

- zatwierdzony projekt i podpisaną umowę o dofinansowanie z ewentualnymi aneksami;
- wszelkie odpowiednie materiały księgowe (kopie faktur lub innych dokumentów księgowych o równoważnej wartości dowodowej).

---

⁴W przypadku stwierdzenia braku pełnej dokumentacji dotyczącej projektu w czasie wyznaczonego okresu i przeprowadzona kontrola wykaże ich brak, zaistniała okoliczność zostanie potraktowana jako odmowa poddania się kontroli, co spowoduje konieczność zwrotu otrzymanych środków wraz z odsetkami naliczanymi jak dla zaległości podatkowych zgodnie z art. 34 ustawy o finansach publicznych z dnia 26 listopada 1998 (Dz. U. Z 2003 r. Nr 15 poz. 148).

Wszelkie koszty związane z przeprowadzaniem kontroli pokrywane są przez podmiot ją wykonujący.

Do przeprowadzenia kontroli upoważnione są Instytucja Krajowa i Instytucja Pośrednicząca. Do przeprowadzenia kontroli mogą zostać upoważnione także inne podmioty. W takiej sytuacji kontrola może być przeprowadzona jedynie po okazaniu odpowiedniego upoważnienia. Kontrole mogą ograniczać się do sprawdzenia całości dokumentacji finansowej i technicznej dotyczącej realizacji projektu (kontrola postępów projektu), jak również mogą obejmować wizytację w miejscu realizacji projektu oraz kontrolę i weryfikację dokumentacji finansowej.

Sprawdzenie dokumentacji finansowej i technicznej projektu może odbywać się zarówno w siedzibie beneficjenta, jak i w siedzibie instytucji wykonującej kontrolę po dostarczeniu przez beneficjenta odpowiednich dokumentów, które mają być kontrolowane. Kontrola dokumentacji może nastąpić w każdym momencie realizacji projektu.

Kontrola – weryfikacja wydatków na miejscu realizacji projektu może odbywać się po przekazaniu sprawozdania kwartalnego (jest wówczas prowadzona przez przedstawicieli Instytucji Pośredniczącej lub podmiotu przez nią upoważnionego). W tym przypadku kontrola jest prowadzona w sposób wyrywkowy – nie podlegają jej wszystkie projekty, podmiot kontrolujący wybiera te, z których realizacją związane jest szczególne ryzyko.

Charakter obligatoryjny ma kontrola – weryfikacja wydatków na zakończenie projektu, prowadzona po przekazaniu sprawozdania po zakończeniu projektu.

Przedstawiciele Instytucji Pośredniczącej lub upoważnionego przez nią podmiotu mają obowiązek skontrolować sposób realizacji projektu i porównać go z przedstawianymi sprawozdaniami. W przypadku stwierdzenia rażących nieprawidłowości w realizacji projektu, wstrzymywana jest wypłata płatności końcowej. Jej uruchomienie może nastąpić dopiero po usunięciu przez beneficjenta stwierdzonych nieprawidłowości. W przypadku nieusunięcia nieprawidłowości następuje rozwiązanie umowy o dofinansowanie przez Instytucję Pośredniczącą i konieczność zwrotu środków otrzymanych w ramach współfinansowania wraz z odsetkami naliczonymi jak dla zaległości podatkowych.

5.3. Pozostałe rodzaje kontroli

5.3.1. Kontrola skarbowa

Kontrole skarbowe realizowane są przez Urzędy Kontroli Skarbowej (UKS) na podstawie upoważnienia wynikającego z ustawy o kontroli skarbowej z dnia 28 września 1991 (Dz. U. Nr 8 poz. 65).

Kontrola wykonywana przez UKS-y, tzw. kontrola drugiego stopnia, będzie sprawdzała:

- zgodność zapisów księgowych z dokumentacją księgową;
- zgodność rodzaju i czasu poniesionych wydatków z przepisami wspólnotowymi, zatwierdzonym harmonogramem rzeczowo-finansowym i rzeczywiście wykonanymi pracami;

- zgodność celu lub zamierzonego celu operacji z celem opisanym we wniosku o dofinansowanie;
- kwalifikowalność wydatków;
- zgodność realizacji przedsięwzięć z przepisami, o których mowa w art. 12 Rozporządzenia 1260/1999.

Kontrola skarbową będzie wykonywana w ramach sprawdzania co najmniej 5% próbki sumy wydatków całego Programu.⁵

Oprócz tego kontrola skarbową może zostać przeprowadzona na podstawie informacji o nieprawidłowościach. Będzie to miało postać kontroli doraźnych i realizowane będzie na wniosek Komisji Europejskiej oraz innych krajowych i zagranicznych podmiotów uprawnionych do wnioskowania o przeprowadzenie kontroli (w szczególności Sejmu, Senatu, prokuratury, Instytucji Subłatniczej, Instytucji Krajowej, Jednostki Monitorująco-Kontrolnej). Tak przeprowadzane kontrole nie wliczają się do badania 5% próbki wydatków w ramach Programu.

5.3.2. Kontrole wykonywane przez inne upoważnione podmioty

Poza kontrolą skarbową beneficjent może zostać skontrolowany przez inne podmioty działające na podstawie powszechnie obowiązujących aktów prawa. W szczególności realizacja projektu może być kontrolowana przez:

- Najwyższą Izbę Kontroli,⁶
- Europejski Trybunał Obrachunkowy,
- Komisję Europejską.

Podobnie jak w poprzednich przypadkach kontrole mogą mieć charakter weryfikacji dokumentacji projektu, jak i wizytacji na miejscu realizacji projektu.

6. Sprawozdawczość i monitorowanie realizacji projektów

Każdy beneficjent ma obowiązek monitorowania swojego działania poprzez badanie postępu w realizacji projektu i sporządzania sprawozdań w odniesieniu do upływającego okresu sprawozdawczego, zgodnie z zawartą umową i wskazaniem instytucji, której przedkłada się sprawozdanie (właściwy terytorialnie urząd wojewódzki jako Instytucja Pośrednicząca).

Monitoring wspomaga proces zarządzania środkami strukturalnymi. W zależności od charakteru dostarczanych danych, monitoring dzielimy na **rzeczowy i finansowy**.

6.1. Rodzaje monitoringu i wskaźniki monitoringowe

6.1.1. Monitoring rzeczowy

Monitoring rzeczowy dostarcza danych obrazujących postęp we wdrażaniu projektu oraz umożliwiających ocenę jego wykonania w odniesieniu do celów realizacji projektu.

⁵ Kontrole takie wykonywane są na mocy art. 10-12 Rozporządzenia KE 438/2001.

⁶ Na mocy ustawy z dnia 23 grudnia 1994 roku o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2001 r. nr 85 poz. 937 ze zm.).

W celu monitorowania wdrażania programów oraz oceny ich wykonania w nawiązaniu do wcześniej ustalonych celów, w Programie i Uzupełnieniu Programu określone zostały, zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej, trzy kategorie wskaźników:

Wskaźniki produktu

Odnoszą się do rzeczowych/materialnych efektów realizacji projektu. Liczone są w jednostkach materialnych, np. długość nowo budowanych lub zmodernizowanych dróg; liczba budynków poddanych renowacji; ilość przeprowadzonych szkoleń itp.

Wskaźniki rezultatu

Odpowiadają bezpośrednim i natychmiastowym efektem wynikającym z realizacji projektu. Takie mierniki mogą przybierać formę wskaźników materialnych (skrócenie czasu podróży, ilość stworzonych miejsc pracy itp.) lub finansowych (wzrost inwestycji, zmniejszenie nakładów na bieżące remonty nawierzchni, itp.)

Wskaźniki oddziaływania

Obrazują konsekwencje realizacji projektu w ramach danego programu wykraczające poza natychmiastowe efekty dla bezpośrednich beneficjentów. Oddziaływanie oznacza efekty, które pojawiają się po pewnym okresie czasu, ale są bezpośrednio związane z podjętym projektem. Oddziaływanie odnosi się do efektów długookresowych, oddziałujących na szerszą populację. Przykładowe wskaźniki oddziaływania to wielkość zatrudnienia stworzona lub utrzymana po okresie kilku lat działalności, wzrost bezpieczeństwa na drogach, zwiększenie kwalifikacji grupy docelowej w wyniku działań szkoleniowych itp.

Kategorie wskaźników muszą być wybierane zgodnie z logiką celów wyznaczonych dla konkretnego projektu w ramach konkretnego działania programu. Oddziaływanie wynika z rezultatu realizacji projektu, a sam rezultat odnosi się bezpośrednio do produktu realizacji projektu.

6.1.2. Monitoring finansowy

Monitoring finansowy dostarcza danych dotyczących finansowych aspektów realizacji projektu lub poszczególnych jego etapów, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych na niego środków.

Monitorowanie rzeczowe i finansowe odbywa się na podstawie dostarczanych przez beneficjenta sprawozdań z realizacji projektu.

Dane zawarte w tych sprawozdaniach obejmują wysokość wkładu finansowego według źródeł finansowania (wydatki poniesione w okresie objętym sprawozdaniem, wydatki poniesione od początku realizacji projektu, stopień realizacji projektu w %).

Dodatkowo sprawozdania zawierają informacje nt. postępu realizacji planu finansowego w okresie sprawozdawczym oraz prognozę na następny okres sprawozdawczy.

6.2. Zasady pomiaru i doboru wskaźników monitorowania

Wszystkie wskaźniki mierzone są cyklicznie. Częstotliwość pomiaru wskaźników jest różna, uzależniona od kategorii wskaźnika. Stopień osiągnięcia wskaźników produktu określa się każdorazowo w składanym sprawozdaniu (raz na kwartał), natomiast informacje dotyczące stopnia osiągnięcia wskaźników rezultatu i oddziaływania podaje się odpowiednio w sprawozdaniach rocznych i po zakończeniu realizacji projektu.

Wskaźniki dla projektu będą określone przez wnioskodawcę już w momencie wypełniania wniosku projektu. Nazwa wskaźników projektu, jednostki miary oraz wielkości wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania dla danego działania muszą być podane zgodnie z wymienionymi w liście wskaźników zamieszczonej w elektronicznej wersji wniosku (Generatorze Wniosków) poprzez wybór jednego z zaproponowanych wskaźników i załączonej do instrukcji wypełnienia wniosku.

Ponadto wnioskodawca może umieścić we wniosku projektowym dodatkowe istotne wskaźniki dla projektu umożliwiające ocenę postępów jego realizacji.

6.3. Sprawozdania beneficjenta

Beneficjent ma obowiązek przedstawiania sprawozdań z realizacji projektu współfinansowanego ze środków EFRR Instytucji Pośredniczącej na podstawie wzoru określonego przez Ministerstwo Gospodarki i Pracy (Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego) jako Instytucję Krajową dla programu INTERREG IIIA Czechy-Polska. Sprawozdania obejmują wszystkie istotne informacje związane z realizacją projektu.

Wzór formularza sprawozdania (kwartalne, roczne, końcowe) z realizacji projektu INTERREG IIIA 2004-2006 dostępny jest na stronie internetowej Ministerstwa Gospodarki i Pracy: <http://www.interreg.gov.pl> oraz znajduje się w aneksie 7 podręcznika.

Beneficjent programu INTERREG IIIA Czechy-Polska sporządza sprawozdania z realizacji projektu po zakończeniu każdego okresu sprawozdawczego tj.:

- 1) kwartału kalendarzowego (sprawozdanie kwartalne),
- 2) roku kalendarzowego (sprawozdanie roczne),
- 3) po zakończeniu realizacji zadań określonych w projekcie (sprawozdanie końcowe).

Sprawozdania muszą zostać dostarczone przez beneficjenta do Instytucji Pośredniczącej – urzędu wojewódzkiego w następujących terminach:

- **Sprawozdanie kwartalne** - w ciągu **10 dni kalendarzowych** od zakończenia każdego kwartału kalendarzowego (wyjątek stanowi sprawozdanie za IV kwartał, który składany będzie łącznie ze sprawozdaniem rocznym). W sprawozdaniu kwartalnym beneficjent musi przedstawić informacje na temat stanu realizacji projektu oraz szczegółowe informacje o skali osiągniętych rezultatów. W przypadku zaistniałych nieprawidłowości należy podać środki zaradcze, które beneficjent zamierza w związku z tym podjąć. W skład sprawozdania wchodzi także informacja dotycząca stopnia realizacji zobowiązań finansowych ustalonych dla projektu bądź poszczególnych jego etapów.
- **Sprawozdanie roczne** – w ciągu **25 dni kalendarzowych** od zakończenia roku kalendarzowego. W tym sprawozdaniu należy umieścić szczegółowe informacje na temat charakterystyki zrealizowanego wsparcia.
- **Sprawozdanie końcowe** - w ciągu **25 dni kalendarzowych** od daty zakończenia projektu realizowanego przez beneficjenta tj. od daty ostatniej płatności w projekcie. Sprawozdanie podsumowuje cały okres realizacji projektu. Zakres informacji jest zbliżony do informacji zawartych w sprawozdaniu rocznym.

Sprawozdania sporządzane są zawsze wg stanu na ostatni dzień miesiąca okresu sprawozdawczego (np. sprawozdanie za kwartał kalendarzowy obejmujący okres styczeń – marzec sporządza się wg stanu na dzień 31 marca danego roku).

Jeżeli realizacja projektu trwa dłużej niż rok, sprawozdanie roczne pełni rolę ostatniego sprawozdania okresowego, w którym znajdują się informacje dotyczące realizacji projektu zarówno za ostatni kwartał, jak i zebrane dane dotyczące całego roku trwania projektu.

Sprawozdania sporządzane są w wersji pisemnej i elektronicznej, której formę określa Ministerstwo Finansów jako Instytucja Subpłatnicza i przedkładane Instytucji Pośredniczącej - odpowiedniemu urzędowi wojewódzkiemu. Służą one informowaniu Instytucji Pośredniczącej po stronie polskiej o postępach i ewentualnych trudnościach wynikłych podczas realizacji projektu oraz przekazywaniu danych niezbędnych z punktu widzenia wymogów sprawozdawczości krajowej wobec Komisji Europejskiej.

Przed sporządzeniem sprawozdania należy zapoznać się ze szczegółową instrukcją jego wypełniania. Instrukcja do wypełnienia sprawozdania z realizacji projektu w ramach programu INTERREG III A 2004-2006 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego stanowi aneks 8 do niniejszego podręcznika a jest dostępna na stronie <http://www.interreg.gov.pl>.

Instytucja Pośrednicząca nie dłużej niż 10 dni kalendarzowych weryfikuje sprawozdania i ewentualnie zwraca się do beneficjenta o dokonanie korekt. W przypadku stwierdzenia istotnych braków lub nieprawidłowości w przekazanych przez beneficjenta sprawozdaniach, beneficjent jest zobowiązany do przesłania poprawnych wersji w ciągu 10 dni roboczych od daty otrzymania pisma wskazującego nieprawidłowości.

Jednocześnie Instytucja Pośrednicząca w każdym czasie może zażądać, dodatkowych informacji lub wyjaśnień, które beneficjent zobowiązany jest dostarczyć w terminie 14 dni od daty żądania.

W przypadku niewpłynięcia sprawozdania na czas Instytucja Pośrednicząca otrzymująca sprawozdanie – urząd wojewódzki - występuje do beneficjenta z ponagleniem. Jeżeli sprawozdanie nie jest złożone w terminie, płatności zostają wstrzymane do czasu jego dostarczenia. Niezłożenie sprawozdania mimo wezwania do jego złożenia może stanowić podstawę do rozwiązania umowy o dofinansowanie.

Aneks 1. Wykaz instytucji zaangażowanych w zarządzanie programem INTERREG III A Czechy – Polska

Nazwa instytucji	Adres	Telefon / fax	www e-mail
Instytucja Zarządzająca	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Staroměstské náměstí 6 110 15 Praga 1 Czechy	+420 224 861 111 fax: +420 224 861 415	
Instytucja Płatnicza	Ministerstwo Finansów ul. Letenská 15 118 10 Praga 1 Czechy	+420 257 041 111	
Instytucja Krajowa	Ministerstwo Gospodarki i Pracy Departament Inicjatywy INTERREG pl. Trzech Krzyży 3/5 Warszawa	(22) 693 42 02 fax: (22) 693 40 78	www.interreg.gov.pl aneta.kozuchowska@mg.gov.pl witold.wieczorek@mg.gov.pl
Instytucja Subpłatnicza	Ministerstwo Finansów Departament Instytucji Płatniczej ul. Świętokrzyska 12 00-916 Warszawa	(22) 694 37 04 (22) 694 38 43 fax: (22) 694 38 18	www.mofnet.gov.pl anna.oleszkiewicz@mofnet.gov.pl agata.smolka@mofnet.gov.pl
Wspólny Sekretariat Techniczny	Centrum Rozwoju Regionalnego Republiki Czeskiej Oddział Środkowomorawski ul. Jeremenkova 40B 779 00 Olomuniec CZECHY	tel. +420587337711 fax: +420 587 337 717	www.interreg3a.cz www.crr.cz navratilova@crr.cz
Polskie Instytucje Pośredniczące	Dolnośląski Urząd Wojewódzki Biuro Zarządzania Funduszami Europejskimi pl. Powstańców Warszawy 1 50 – 951 Wrocław	(71) 340 63 08 (71) 340 60 47 fax: (71) 340 62 16	www.uwoj.wroc.pl a.derejczyk@duw.pl
	Opolski Urząd Wojewódzki Biuro Zarządzania Funduszami Europejskimi, Monitoringu i Raportowania ul. Piastowska 14 45 – 082 Opole	(77) 45 24 474	www.opole.uw.gov.pl bcebula@opole.uw.gov.pl
	Śląski Urząd Wojewódzki Biuro Zarządzania Funduszami Europejskimi ul. Jagiellońska 25 40 – 032 Katowice	(32) 20 77 141 fax: (32) 20 77 225	www.katowice.uw.gov.pl wieniewski@katowice.uw.gov.pl

Polskie Regionalne Punkty Kontaktowe	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego Siedziba Dolnośląskiego Wojewódzkiego Urzędu Pracy ul. Ogrodowa 5b, pok. 319 58 – 306 Wałbrzych	tel/fax: (74) 840 73 11	www.umwd.pl ilona.kwiecinska@umwd.pl wbrpk-interreg3a@umwd.pl
	Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego ul. Piastowska 12 45 – 082 Opole	(77) 452 44 08	www.umwo.opole.pl m.kalischczak@umwo.opole.pl
	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego Międzywydziałowy Zespół Zadaniowy ul. Piastowska 40 43 – 300 Bielsko Biała lub ul. Ligonja 46 40-037 Katowice	tel/fax: (33) 813 63 23 tel: (33) 813 65 05 (32) 20 78 381	www.silesia-region.pl bganczarczyk@silesia-region.pl eszymoszek@silesia-region.pl
Euroregiony	Euroregion Nysa ul. 1 Maja 57 58 – 500 Jelenia Góra	tel/fax: (75) 767 64 70	kowal@euroregion-nysa.pl
	Euroregion Glacensis ul. Łukasiewicza 4a/2 57 – 300 Kłodzko	(74) 867 71 30 fax: (74) 865 91 66 kom. 604 947 155	eg@euroregion-glacensis.ng.pl
	Euroregion Pradziad Rynek-Ratusz 48-200 Prudnik	(77) 436 39 10 fax: (77) 436 79 77	biuro@europradziad.pl
	Euroregion Silesia ul. Batorego 6 47-400 Racibórz	tel/fax: (32) 415 64 94	info@euroregion-silesia.pl
	Euroregion Śląsk Cieszyński Rynek 18 43-400 Cieszyn	(33) 857 87 20 fax: (33) 857 87 21	biuro@olza.pl
	Euroregion Beskidy ul. Piastowska 40 43 – 300 Bielsko-Biała	tel/fax: (32) 813 63 33	biuro@euroregion-beskidy.pl

Aneks 2. Podział pogranicza polsko-czeskiego wg kompetencji poszczególnych Euroregionów:

EUROREGION NYSA

NTS III JELENIOGÓRSKO-WAŁBRZYSKI, WOJ. DOLNOŚLĄSKIE

1. Powiat bolesławiecki z siedzibą w Bolesławcu
2. Powiat jaworski z siedzibą w Jaworze
3. Powiat jeleniogórski z siedzibą w Jeleniej Górze
4. Powiat kamiennogórski z siedzibą w Kamiennej Górze
5. Powiat lubański z siedzibą w Lubaniu
6. Powiat lwówecki z siedzibą w Lwówku Śląskim
7. Powiat złotoryjski z siedzibą w Złotorzy
8. Powiat zgorzelecki z siedzibą w Zgorzelcu
9. Miasto na prawach powiatu Jelenia Góra

EUROREGION SILESIA

NTS III OPOLSKI, WOJ. OPOLSKIE

1. Powiat głubczycki z siedzibą w Głubczycach
- NTS III RYBNICKO-JASTRZĘBSKI, WOJ. ŚLĄSKIE
1. Powiat raciborski z siedzibą w Raciborzu
  2. Powiat rybnicki z siedzibą w Rybniku
  3. Powiat wodzisławski z siedzibą w Wodzisławiu Śląskim
- Miasta:
1. Pszów
  2. Radlin
  3. Rydułtowy
  4. Wodzisław Śląski
  5. Żory
- Gminy:
6. Gorzyce
  7. Lubomia
  8. Marklowice
  9. Mszana
  10. Miasto na prawach powiatu Rybnik

EUROREGION GLACENSIS

NTS III JELENIOGÓRSKO-WAŁBRZYSKI, WOJ. DOLNOŚLĄSKIE

1. Powiat dzierzoniowski z siedzibą w Dzierżonowie
2. Powiat kłodzki z siedzibą w Kłodzku
3. Powiat strzeliński z siedzibą w Strzelinie
4. Powiat świdnicki z siedzibą w Świdnicy
5. Powiat wałbrzyski z siedzibą w Wałbrzychu
6. Powiat ząbkowicki z siedzibą w Ząbkowicach Śląskich

EUROREGION ŚLĄSK CIESZYŃSKI

NTS III RYBNICKO-JASTRZĘBSKI, WOJ. ŚLĄSKIE

1. Powiat wodzisławski z siedzibą w Wodzisławiu Śląskim
- Gmina:
1. Godów
2. Miasto na prawach powiatu Jastrzębie Zdrój
- NTS III BIELSKO-BIALSKI, WOJ. ŚLĄSKIE
1. Powiat cieszyński z siedzibą w Cieszynie
  2. Powiat bielski z siedzibą w Bielsku-Białej
- Gminy:
1. Jasienica
  2. Jaworze

EUROREGION PRADZIAD

NTS III OPOLSKI, WOJ. OPOLSKIE

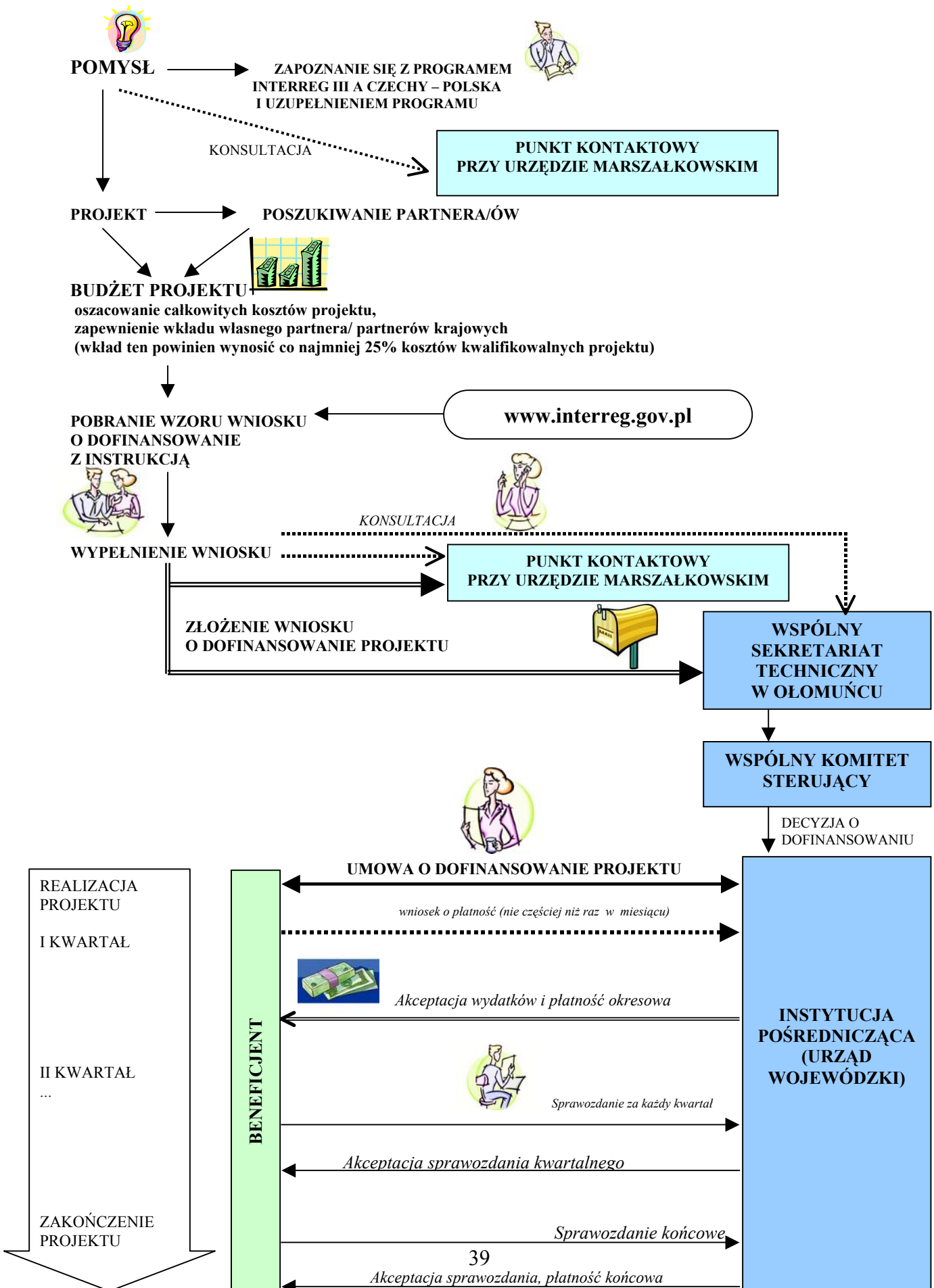
1. Powiat brzeski (śląski) z siedzibą w Brzegu
2. Powiat kędzierzyńsko-kozielski z siedzibą w Kędzierzynie-Koźlu
3. Powiat kluczborski z siedzibą w Kluczborku
4. Powiat krapkowicki z siedzibą w Krapkowicach
5. Powiat namysłowski z siedzibą w Namysłowie
6. Powiat nyski z siedzibą w Nysie
7. Powiat oleski z siedzibą w Oleśnie
8. Powiat opolski z siedzibą w Opolu
9. Powiat prudnicki z siedzibą w Prudniku
10. Powiat strzelecki z siedzibą w Strzelcach Opolskich
11. Miasto na prawach powiatu Opole

EUROREGION BESKIDY

NUTS BIELSKO-BIALSKI, WOJ. ŚLĄSKIE

1. Powiat bielski z siedzibą w Bielsku-Białej
- Miasta:
1. Szczyrk
- Gminy:
2. Bestwina
  3. Buczkowice
  4. Czechowice-Dziedzice
  5. Kozy
  6. Porąbka
  7. Wilamowice
  8. Wilkowice
  9. Powiat żywiecki z siedzibą w Żywcu
  10. Miasto na prawach powiatu Bielsko-Biała

Aneks 3. Udział w projekcie Programu Inicjatywy Interreg III A Czechy-Polska krok po kroku

Aneks 4. Udział w mikroprojekcie Programu Inicjatywy Wspólnotowej Interreg III A Czechi-Polska krok po kroku

**POMYSŁ NA MIKROPROJEKT
INICJATYWĘ LOKALNĄ**

↓
**POSZUKIWANIE
PARTNERÓW**

BUDŻET PROJEKTU

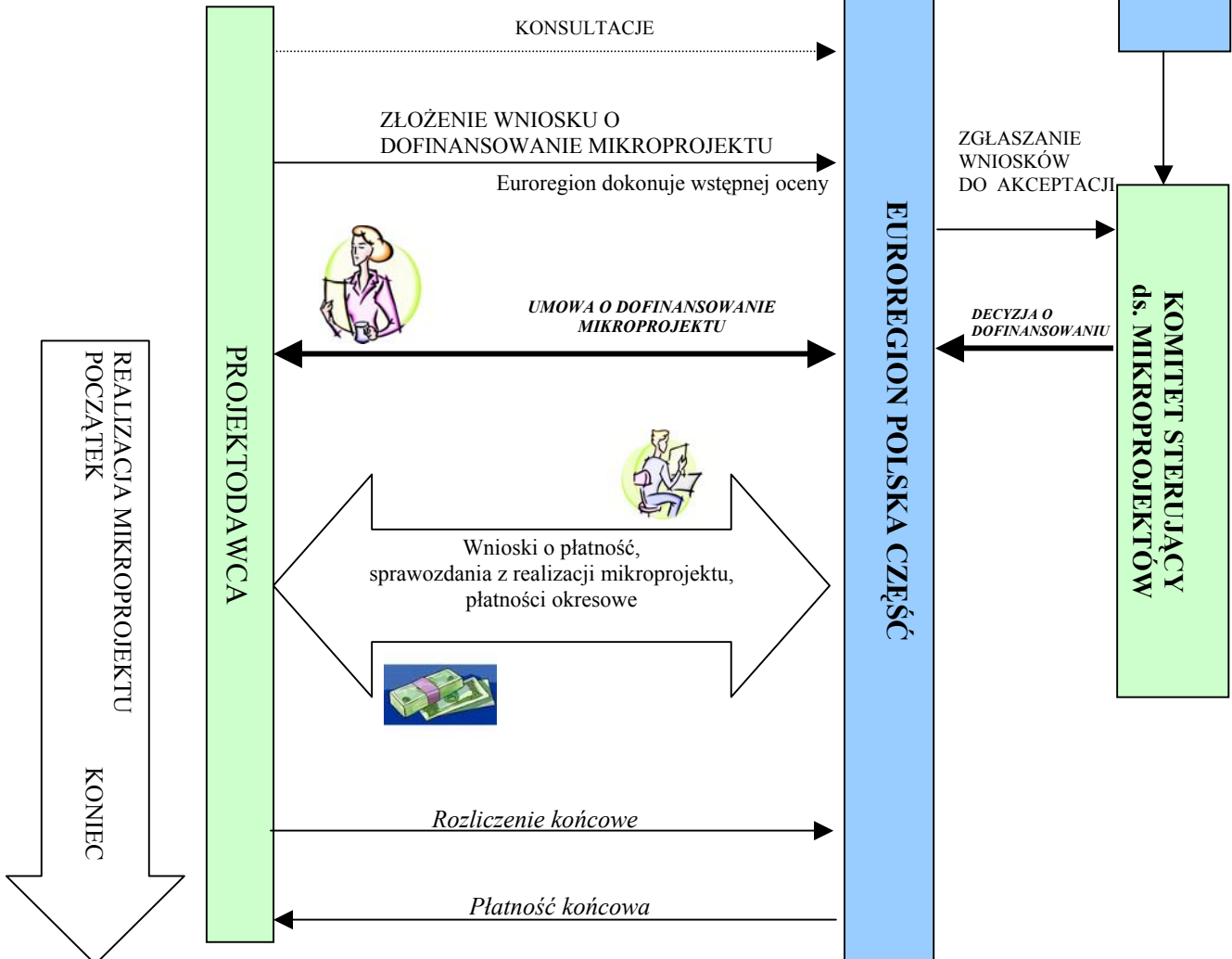
oszacowanie całkowitych
kosztów projektu⁷

**ZAPOZNANIE SIĘ Z PROGRAMEM
INTERREG III A CZECHY-POLSKA
I Z UZUPEŁNIENIEM PROGRAMU**

↓
**ODSZUKANIE WŁAŚCIWEGO
MIEJSCOWO EUROREGIONU
I ZAPOZNANIE SIĘ Z JEGO
WYTYCZNYMI W ZAKRESIE
REALIZACJI PROJEKTU**

*UWAGA: WSPÓŁPRACA
PROJEKTODAWCY
Z EUROREGIONEM
ODBYWA SIĘ NA ZASADACH
OKREŚLONYCH PRZEZ
EUROREGION*

⁷ Dofinansowanie z EFRR dla mikroprojektów wynosi od 2 000 do 20 000 euro. Partner/ partnerzy polscy zapewniają wkład własny wysokości co najmniej 25% kosztów kwalifikowalnych projektu. Beneficjent może uzyskać z rezerwy budżetu państwa do 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych mikroprojektu. Rezerwę tę dolicza się do wkładu własnego.

Aneks 5

WYKAZ KONTROLNY I

Cz. I

Nr	Kryteria formalne	TAK	NIE	NIE DOTYCZY
1	WNIOSEK ZOSTAŁ WŁAŚCIWIE I KOMPLETNIE WYPEŁNIONY ZGODNIE Z INSTRUKCJAMI.			
A	Wnioskodawca załączył oryginał i dwie kopie kompletu dokumentów (wniosek + załączniki) w wersji papierowej.			
B	Wnioskodawca załączył elektroniczną wersję wniosku w Generatorze ELZA			
2	ELEKTRONICZNĄ WERSJĘ WNIOSKU MOŻNA WCZYTAĆ DO SI MONIT			
3	ZGODNOŚĆ SUMY KONTROLNEJ W WERSJACH PAPIEROWYCH I ELEKTRONICZNEJ			
A	Suma kontrolna oryginału i wersji elektronicznej są jednakowe			
B	Suma kontrolna obydwu kopii i wersji elektronicznej są jednakowe			
4.	CZY WNIOSEK ZOSTAŁ PODPISANY PRZEZ WNIOSKODAWCĘ ?			
A	Na ostatniej stronie oryginału wniosku widnieje podpis wnioskodawcy			
B	Na ostatniej stronie pierwszej kopii wniosku widnieje kopia podpisu wnioskodawcy			
C	Na ostatniej stronie drugiej kopii wniosku widnieje kopia podpisu wnioskodawcy			
D	Podpis na oryginale oraz na kopiach wniosku zgadza się z danymi personalnymi osoby określonej w punkcie E.1.1. wniosku – „Dane personalne osoby upoważnionej do podpisania umowy o dofinansowanie”			

Cz. II

Nr	Kryteria formalne	TAK	NIE	NIE DOTYCZY
1	WNIOSEK JEST KOMPLETNY			
2	CZY DOŁĄCZONO KOMPLET OBOWIĄZKOWYCH ZAŁĄCZNIKÓW ?			
3	CZY DOŁĄCZONO ORYGINAŁ WNIOSKU W WERSJI PAPIEROWEJ, DWIE KOPIE W WERSJI PAPIEROWEJ, ELEKTRONICZNĄ WERSJĘ WNIOSKU NA CD LUB DYSKIETCE ?			
4	CZY ZAŁĄCZNIKI SĄ KOMPLETNE I AKTUALNE ?			

5	CZY NUMERACJA ZAŁĄCZNIKÓW JEST ZGODNA Z WYKAZEM KONTROLNYM ZAŁĄCZNIKÓW ?			
6	CZY LISTA ZAŁĄCZNIKÓW JEST PODPISANA PRZEZ OSOBĘ UPRAWNIONĄ – nie obowiązuje polskich wnioskodawców – w SI MONIT zaznaczyć TAK			
7	CZY NA OSTATNIEJ STRONIE WNIOSKU ZAMIESZCZONO PODPIS PART NERA ? – nie obowiązuje polskich wnioskodawców, sprawdzić czy dołączono deklarację współpracy (Zał. Nr 9) lub czy projekt jest wspólny – jeśli TAK w SI MONIT zaznaczyć TAK			

Słownik terminów używanych w podręczniku i dokumentach programowych

Termin polskojęzyczny Termin angielskojęzyczny	Objaśnienie
Audyt <i>Audit</i>	Ogół działań, poprzez które uzyskuje się niezależną ocenę funkcjonowania instytucji, legalności, gospodarności, celowości, rzetelności; audyt jest zazwyczaj wykonywany przez odrębną komórkę, podporządkowaną bezpośrednio kierownikowi instytucji lub przez firmę zewnętrzną.
Beneficjent końcowy <i>Final beneficiary</i>	Instytucje oraz firmy publiczne i prywatne odpowiedzialne za zlecenie operacji. W przypadku programów pomocy (stosownie do art. 87 Traktatu i w przypadku pomocy przyznanej przez instytucje wyznaczone przez państwa członkowskie) beneficjentami końcowymi są instytucje, które przyznają pomoc. Występują dwa rodzaje beneficjentów końcowych: instytucje wdrażające i ostateczni odbiorcy pomocy.
Cel operacyjny <i>Operational objective</i>	Precyzyjnie oszacowany cel w konkretnym obszarze działań, który służy osiągnięciu celu szczegółowego. Cele te są przedstawiane w przeliczeniu na produkt (np. dostarczenie szkoleń dla długotrwale bezrobotnych).
Cel strategiczny <i>Strategic goal</i>	Cel określony w szerszej perspektywie sektorowej, regionalnej lub krajowej, do której ma się przyczynić realizacja projektu. Cele strategiczne są przedstawione w przeliczeniu na oddziaływanie (np. spadek stopy bezrobocia w grupie długotrwale bezrobotnych).
Cele <i>Objectives</i>	Określenie w fazie wstępnej przygotowania projektu, planowanych efektów, jakie ma przynieść dane działanie o charakterze publicznym.
Cele polityki strukturalnej UE <i>EU structural policy objectives</i>	Cele służące osiągnięciu spójności społeczno-gospodarczej Unii Europejskiej. W latach 2000-2006 są to: <i>Cel 1</i> - promowanie rozwoju i strukturalnego dostosowania regionów opóźnionych w rozwoju. <i>Cel 2</i> - wspieranie gospodarczej i społecznej restrukturyzacji obszarów, w których występują problemy strukturalne. <i>Cel 3</i> - rozwój polityki i systemów kształcenia, szkolenia i zatrudnienia.
Certyfikacja wydatków <i>Certification of expenditure</i>	Czynność dokonywana w ramach systemu kontroli finansowej przez instytucję płatniczą w stosunku do operacji finansowych poczynionych przez instytucję zarządzającą i instytucje pośredniczące. Ma na celu potwierdzenie, czy wydatki na rzecz beneficjentów były ograniczone do okresu dopuszczalności kosztów, realizowane były zgodnie z obowiązującymi procedurami i czy dotyczyły uzgodnionych działań.
Dokumenty programowe (operacyjne) <i>Programming (operational) documents</i>	Dokumenty w postaci programów lub planów rozwoju, opracowywane dla potrzeb wydatkowania środków wstępnie przyznanych (alokowanych) danemu obszarowi lub sektorowi przez Komisję Europejską w ramach Funduszy Strukturalnych. Określają m.in. cele i główne kierunki wydatkowania środków na podstawie analizy aktualnej sytuacji i trendów rozwojowych danego obszaru lub sektora, kryteria i sposoby realizacji konkretnych projektów, osoby i instytucje odpowiedzialne za wykonanie określonych zadań oraz szacowaną wielkość i rozbić środków z uwzględnieniem współfinansowania ze wszystkich osiągalnych źródeł budżetowych. Do dokumentów takich zaliczamy sektorowe programy operacyjne oraz Narodowy Plan Rozwoju.
Działanie <i>Measure</i>	Grupa projektów realizujących ten sam cel. Działanie stanowi etap pośredni między priorytetem a projektem.
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	Fundusz wchodzący w skład Funduszy Strukturalnych, którego zadaniem jest zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju regionów należących do Unii. EFRR współfinansuje realizację Celów 1 i 2 Polityki

<p>(EFRR) <i>European Regional Development Fund (ERDF)</i> Fundusze Przedakcesyjne <i>Pre-accession Funds</i></p>	<p>Strukturalnej UE. W szczególności fundusz ten udziela wsparcia inwestycjom produkcyjnym, rozwojowi infrastruktury, lokalnym inicjatywom rozwojowym oraz małym i średnim przedsiębiorstwom.</p> <p>Środki bezzwrotnej pomocy finansowej udzielanej przez Unię Europejską krajom kandydującym. Ich najważniejszym zadaniem jest przygotowanie tych krajów do członkostwa w UE oraz pomoc w wyrównaniu różnic gospodarczych. Do instrumentów funkcjonujących w ramach tych funduszy zaliczone zostały: PHARE, ISPA, SAPARD.</p>
<p>Fundusze Strukturalne <i>Structural Funds</i></p>	<p>Zasób finansowy UE umożliwiający pomoc w restrukturyzacji i modernizacji gospodarki krajów członkowskich drogą interwencji w kluczowych sektorach i regionach (poprawa struktury). Na fundusze strukturalne składają się: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejski Fundusz Społeczny (EFS), Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOiGR) oraz Finansowy Instrument Wspierania Rybołówstwa (FIWR).</p>
<p>Inicjatywy Wspólnoty <i>Community Initiatives</i></p>	<p>Programy finansowane z funduszy strukturalnych, mające na celu rozwiązanie problemów występujących na terenie całej Unii Europejskiej. Liczba i charakter Inicjatyw Wspólnotowych ulegają zmianom w zależności od zidentyfikowanych problemów mających wpływ na funkcjonowanie Unii Europejskiej. W latach 2000-2006 są to: EQUAL, INTERREG LEADER, URBAN. W tym okresie programowania w Polsce wdrażane będą tylko Inicjatywy EQUAL i INTERREG.</p>
<p>Instytucja płatnicza <i>Paying authority</i></p>	<p>Jedna lub kilka instytucji lub organów krajowych, regionalnych lub lokalnych, wyznaczonych przez państwo członkowskie w celu przygotowania i przedkładania wniosków o płatności oraz otrzymywania płatności z Komisji. W Polsce instytucją płatniczą będzie Departament Instytucji Płatniczej w Ministerstwie Finansów.</p>
<p>Instytucja pośrednicząca <i>Intermediate body</i></p>	<p>Jednostka publiczna lub prywatna, na którą instytucja zarządzająca deleguje część uprawnień. W ramach INTERREGU III A instytucjami pośredniczącymi będą Urzędy Wojewódzkie.</p>
<p>Instytucja zarządzająca <i>Managing authority</i></p>	<p>Instytucja lub organ publiczny lub prywatny, wyznaczony przez państwo członkowskie na poziomie krajowym, regionalnym lub lokalnym, lub też państwo członkowskie, o ile sam sprawuje funkcje zarządzania pomocą, odpowiedzialna za sterowanie i nadzorowanie procesu realizacji określonego dokumentu. W przypadku Programu INTERREG IIIA Polska – Słowacja i Programu Sąsiedztwa Polska – Białoruś – Ukraina INTERREG IIIA/TACIS CBC funkcję tę pełnić będzie Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego w Ministerstwie Gospodarki i Pracy</p>
<p>Kategoria interwencji <i>Category of intervention</i></p>	<p>Kategorie interwencji są wykorzystywane do wykonywania rocznych sprawozdań dotyczących Funduszy Strukturalnych oraz identyfikacji rozwoju poszczególnych polityk. Do głównych obszarów interwencji zaliczono: rolnictwo, leśnictwo, promowanie dostosowania i rozwoju obszarów rolniczych, rybołówstwo, pomoc dla dużych przedsiębiorstw, pomoc dla małych i średnich przedsiębiorstw, turystykę, badania, rozwój technologiczny i działania innowacyjne, zasoby ludzkie, infrastrukturę transportową, infrastrukturę telekomunikacyjną i społeczeństwo informacyjne, infrastruktury energetyczne, infrastrukturę środowiskową, planowanie przestrzenne i odnowę, pomoc techniczną i działania innowacyjne.</p>
<p>Komitet monitorujący <i>Monitoring Committee</i></p>	<p>Podmiot powoływany wspólnie przez KE oraz kraj beneficjenta dla celów oceny i nadzorowania danego programu. Jego zadaniem jest zapobieżenie jednostronnym ocenom, wypracowanie kryteriów i sposobu oceny programu, częstotliwości i zakresu analiz cząstkowych i końcowych.</p>
<p>Komitet sterujący <i>Steering Committee</i></p>	<p>Podmiot powoływany przez instytucję zarządzającą w celu opiniowania i konsultowania wybór projektów kwalifikujących się do wsparcia z Funduszy Strukturalnych.</p>
<p>Koniec okresu dopuszczalności <i>Final date for the eligibility of expenditure</i></p>	<p>Data zakończenia projektu odnosząca się do płatności dokonywanych przez końcowych beneficjentów przedłużona, na wniosek kraju członkowskiego o dwa lata.</p>
<p>Kontrola finansowa <i>financial control</i></p>	<p>Mechanizmy i środki zapewniające prawidłowe funkcjonowanie procesu gromadzenia i dysponowania środkami publicznymi. Kontrola finansowa obejmuje kontrolę zarządczą oraz audyt.</p>
<p>Kontrola na miejscu <i>Check on site</i></p>	<p>Kontrola prowadzona w zakresie operacji finansowanych przez Fundusze oraz systemów zarządzania i kontroli, prowadzona w miejscu realizacji projektu.</p>
<p>Kontrola wyrywkowa <i>Sample check</i></p>	<p>Kontrola dokonywana na reprezentatywnej próbie operacji o wartości co najmniej 5% dopuszczalnych wydatków.</p>
<p>Korekta finansowa <i>Financial correction</i></p>	<p>Korekta finansowa jest przeprowadzana po wykryciu indywidualnych bądź systemowych nieprawidłowości i polega na anulowaniu całości lub części wkładu Wspólnoty, który może być ponownie wykorzystany, po konsultacjach z Komisją, w ramach innego projektu.</p>
<p>Koszty kwalifikowalne <i>Eligible costs</i> Kryteria wyboru projektów <i>Project selection criteria</i></p>	<p>Koszty, których poniesienie jest merytorycznie uzasadnione lub zwłaszcza koszty, które spełniają kryteria zasadności wyznaczone przez instytucję zarządzającą.</p> <p>Określony zestaw wymogów formalnych i merytorycznych, zawartych w programie uzupełniającym, które muszą spełnić projekty, aby uzyskać dofinansowanie ze środków pomocowych. W przypadku Funduszy Strukturalnych kryteria wyboru projektów formułowane są przez instytucję zarządzającą, a następnie aprobowane przez Komitet Monitorujący.</p>
<p>Kwalifikowalność kosztów <i>Eligibility (of cost)</i></p>	<p>Spełnienie przez koszty działań lub operacji określonych warunków, do których należą: (1) zgodność z wymogami Funduszu, z którego miałyby pochodzić pomoc; (2) spójność planowanych działań lub operacji z zatwierdzonym programem operacyjnym.</p>

Kwalifikowalność wydatków <i>Eligibility (of expenditure)</i>	Spełnienie przez wydatki poniesione w ramach programu lub projektu określonych warunków co do ich współfinansowania z funduszy pomocowych.
Kwantyfikacja <i>Quantification</i>	Przedstawianie efektów realizacji programów finansowanych z Funduszy Strukturalnych na poziomie produktu, rezultatu oraz oddziaływania.
Monitorowanie <i>Monitoring</i>	Proces systematycznego zbierania i analizowania wiarygodnych informacji finansowych i statystycznych dotyczących wdrażania projektów, którego celem jest zapewnienie zgodności realizacji projektów i programu z wcześniej zatwierdzonymi założeniami realizacji.
Monitorowanie finansowe <i>Financial monitoring</i>	Monitorowanie zarządzania środkami z Funduszy Strukturalnych przyznanymi na realizację programów i projektów, jest podstawą oceny sprawności ich wydatkowania.
Monitorowanie rzeczowe <i>Physical monitoring</i>	Monitorowanie postępu realizacji programów i projektów poprzez system wskaźników określonych w dokumentach programowych.
Narodowa strategia ochrony Środowiska na lata 2000-2006	Strategia przyjęta przez Komitet Rady Ministrów ds. Polityki Regionalnej i Zrównoważonego Rozwoju w dniu 27 lipca 2000, która zawiera główne cele związane z wdrażaniem trwałego i zrównoważonego rozwoju w jego wymiarze ekologicznym.
Nieprawidłowości <i>Irregularities</i>	Wszelkie rozbieżności w stosunku do uzgodnionego przez instytucję zarządzającą, instytucję wdrażającą oraz beneficjenta końcowego sposobu wydatkowania środków w ramach programów lub projektów.
Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS) <i>The Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS)</i>	Jednolity schemat podziału terytorialnego krajów Unii Europejskiej. NTS jest pięciostopniową klasyfikacją hierarchiczną, w której wyróżnia się trzy poziomy regionalne (NTS 1 - 3) oraz dwa poziomy lokalne (NTS 4 - 5). Ze względów praktycznych nomenklatura NTS oparta jest przede wszystkim na podziałach administracyjnych istniejących w krajach członkowskich. Klasyfikacja NTS jest podstawą prowadzenia regionalnych rachunków ekonomicznych i statystyki regionalnej w wymiarze społeczno-gospodarczym. W Polsce do przystąpienia do UE funkcjonuje klasyfikacja NTS, w której do poziomu pierwszego zalicza się cały kraj, do poziomu NTS 2 16 nowych województw, do NTS 3 – 44 podregiony, do NTS 4 – 380 powiatów i miast na prawach powiat oraz do ostatniego poziomu zakwalifikowano 2 489 gmin.
Ocena (programu) <i>Evaluation (of a programme)</i>	Oszacowanie oddziaływania pomocy strukturalnej Wspólnoty w odniesieniu do celów oraz analiza jej wpływu na specyficzne problemy strukturalne.
Ocena całościowa (globalna) <i>Overall (global) evaluation</i>	Podstawowe narzędzie stosowane w polityce strukturalnej Unii Europejskiej. Przedmiotem ewaluacji globalnej jest cały program wspierany ze środków pomocowych.
Ocena końcowa <i>Ex-post evaluation</i>	Ewaluacja dokonywana po zakończeniu realizowanego programu, której głównym celem jest określenie jego długotrwałych efektów, w tym wielkości zaangażowanych środków, skuteczności i efektywności pomocy. Głównym celem ewaluacji końcowej jest przede wszystkim dostarczenie informacji na temat długotrwałych efektów, powstałych w wyniku wdrażania danego programu, wraz ze sformułowaniem wniosków dotyczących kierunku polityki strukturalnej.
Ocena okresowa <i>Mid-term evaluation</i>	Ewaluacja dokonywana w trakcie realizowania programu. W przypadku programów strukturalnych przeprowadzana jest w połowie okresu programowania, a jej celem jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów w świetle wcześniej przeprowadzonej ewaluacji wstępnej, zwłaszcza pod względem dostarczonych produktów i osiągniętych rezultatów oraz określenie trafności zamierzeń w stosunku do aktualnych trendów społeczno-gospodarczych. Wyniki ewaluacji okresowej służą ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych. Dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu programu w następnym okresie programowania.
Ocena wstępna <i>Ex-ante evaluation</i>	Ewaluacja przeprowadzana przed rozpoczęciem realizacji programu. Jej podstawowym zadaniem jest zweryfikowanie długoterminowych efektów wsparcia, zawartych w przygotowanych dokumentach programowych. Zasadniczym celem ewaluacji wstępnej jest zwiększenie jakości dokumentów programowych poprzez udział w procesie programowania podmiotu niezależnego od instytucji programującej. Ewaluacja wstępna ma zapewnić, iż środki przeznaczane na realizację polityki zmniejszania różnic w poziomie rozwoju pomiędzy poszczególnymi regionami Unii Europejskiej zostaną wykorzystane w sposób gwarantujący osiągnięcie najlepszych efektów.
Odbiorca ostateczny (projektodawca) <i>Ultimate recipient</i>	Jednostka publiczna lub prywatna przedkładająca wnioski na realizację projektów współfinansowanych z Funduszy Strukturalnych.
Oddziaływanie <i>Impact</i>	Konsekwencje dla bezpośrednich adresatów po zakończeniu ich udziału w projekcie lub po ukończeniu danej inwestycji, a także pośrednie konsekwencje dla innych adresatów, którzy skorzystali lub stracili w wyniku realizacji projektu.
Okres programowania <i>Programming period</i>	Okres obowiązywania dokumentów programowych, stanowiących podstawę ubiegania się o pomoc ze strony Komisji Europejskiej. Obecny okres programowania to lata 2000-2006. Dla Polski okres programowania obejmuje lata 2004-2006.
Operacje <i>Operations</i>	Projekt lub czynność podejmowana lub zlecana przez beneficjentów końcowych pomocy lub podejmowana przez projektodawcę (synonim projektu).

Partnerstwo <i>Partnership</i>	Włączenie w proces podejmowania decyzji i ich realizację odpowiednich szczebli władz wspólnotowych i krajowych, jak również instytucji i środowisk regionalnych oraz lokalnych najlepiej znających potrzeby i możliwości swego regionu. Jest to jedna z zasad wdrażania Funduszy Strukturalnych.
PHARE-CBC <i>Cross Border Cooperation</i>	Program współpracy przygranicznej, służący finansowaniu projektów, głównie inwestycyjnych, sytuowanych na granicach krajów Phare z państwami członkowskimi Unii Europejskiej.
Płatność <i>Payment</i>	Określona wielkość środków w ramach pomocy finansowej, wypłacana przez Komisję Europejską do instytucji płatniczej na podstawie wniosku o płatność.
Płatność okresowa <i>Interim payment</i>	Płatność dokonywana w trakcie realizacji programu lub projektu, stanowiąca określoną transzę (część) środków w ramach pomocy finansowej. Płatność ta jest dokonywana przez KE w celu zwrotu kosztów faktycznie opłacanych przez Fundusze i poświadczonych przez instytucję płatniczą.
Płatność salda końcowego <i>Final payment of the balance</i>	Płatność dokonywana po zakończeniu programu lub projektu, stanowiąca ostatnią transzę (część) środków w ramach pomocy finansowej i umożliwiającą uregulowanie zobowiązań finansowych ze strony Komisji Europejskiej.
Płatność zaliczkowa <i>Payment on account</i>	Płatność dokonywana przez Komisję Europejską na rzecz instytucji płatniczej po podjęciu zobowiązania finansowego na pokrycie wydatków związanych z pomocą. Płatność ta powinna wynosić 7% wartości środków w ramach pomocy.
Początek okresu kwalifikowalności <i>Starting point for the eligibility of expenditure</i>	Moment rozpoczęcia dopuszczalności wydatkowanych środków w danym programie lub projekcie do współfinansowania z funduszy pomocowych. Data ta odnosi się do płatności dokonywanych przez beneficjentów danego programu lub projektu i nie może poprzedzać dnia wpłynięcia wniosku o płatność do Komisji Europejskiej.
Pomoc publiczna <i>State aid</i>	Pomoc udzielana przedsiębiorcom ze środków, spełniająca następujące warunki: - przekazanie środków publicznych - korzyści ekonomiczne - nie spełnianie wymogu powszechnej dostępności - wpływ na konkurencję i handel
Pomoc strukturalna <i>Structural Assistance</i>	Forma współfinansowania projektów ze środków Funduszy Strukturalnych.
Pomoc/wsparcie <i>Assistance</i>	Formy pomocy dostarczanej przez Fundusze Strukturalne, programy operacyjne, jednolite dokumenty programowe; Inicjatywy Wspólnoty lub wsparcie dla pomocy technicznej (doradczej) i działań innowacyjnych.
Priorytet <i>Priority</i>	Jeden z priorytetów strategii, przyjętych w PWW (CSF) lub w pomocy; priorytetowi jest podporządkowany wkład finansowy z Funduszy, innych instrumentów finansowych oraz odpowiednich środków finansowych państwa członkowskiego, jak również zestaw sprecyzowanych celów.
Program operacyjny <i>Operational programme</i>	Dokument przyjęty przez Komisję Europejską, służący wdrażaniu PWW (CSF) i składający się ze spójnego zestawienia priorytetów, zawierającego działania wieloletnie, które mogą być wdrażane przez jeden lub kilka Funduszy, jeden lub kilka innych dostępnych instrumentów finansowych oraz EIB.
Programowanie <i>Programming</i>	Proces organizowania, podejmowania decyzji i finansowania, prowadzony w kilku etapach w celu wdrażania, na bazie wieloletniej współpracy, wspólnych działań Wspólnoty i państw członkowskich dla osiągnięcia określonych celów znajdujący wyraz w przygotowaniu dokumentów programowych.
Projekt (zadanie) <i>Project (task)</i>	Najmniejsza dająca się wydzielić jednostka stanowiąca przedmiot pomocy.
Projektodawca <i>Project promoter</i>	Odbiorca ostateczny
Raport końcowy <i>Final report</i>	Raport dotyczący wdrażanej pomocy, który powinien być przedłożony w ciągu sześciu miesięcy od ostatniej płatności dokonanej przez instytucję płatniczą, zawierający informacje nt. postępu osiągniętego w odniesieniu do spójności gospodarczej i społecznej oraz wkładu Funduszy Strukturalnych, Funduszu Spójności, EIB i innych instrumentów finansowych w tym zakresie. Raport końcowy w szczególności dotyczy programów operacyjnych i projektów.
Raport roczny <i>Annual report</i>	Raport na temat wdrażania programu lub projektów przedkładany instytucji płatniczej przez instytucję zarządzającą środkami w ramach pomocy wieloletniej. Raport roczny składany jest w ciągu sześciu miesięcy od zakończenia każdego roku kalendarzowego. Zawartość raportu końcowego jest taka sama jak zawartość raportu końcowego.
Raportowanie <i>Reporting</i>	Sprawozdawanie przez instytucję zarządzającą postępu z wdrażania programu lub projektów współfinansowanych z funduszy pomocowych.
Refundacja wydatków <i>Reimbursement of expenditure</i>	Zrekompensowanie przez Komisję Europejską wydatków realizowanych w ramach pomocy – po ich poświadczeniu przez instytucję płatniczą. Refundacja wydatków dokonywana jest w postaci płatności okresowych.
Rezultaty <i>Results</i>	Bezpośrednie i natychmiastowe efekty zrealizowanego programu lub projektu. Rezultaty dostarczają informacji o zmianach, jakie nastąpiły w wyniku wdrożenia programu lub projektu u beneficjentów pomocy, bezpośrednio po uzyskaniu przez nich wsparcia.

Rozwój regionalny <i>Regional Development</i>	Wzrost potencjału gospodarczego regionów oraz trwałą poprawę ich konkurencyjności i poziomu życia mieszkańców, co przyczynia się do rozwoju społeczno-gospodarczego kraju.
Rozwój zrównoważony <i>Sustainable Development</i>	Rozwój społeczno ekonomiczny, zachowujący cechy trwałości w długim okresie oraz nie działający destrukcyjnie na środowisko, w którym zachodzi.
SIMIK	System Informatyczny Monitoringu i Kontroli Finansowej Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności. SIMIK jest instrumentem wspierającym monitorowanie i zarządzanie zarówno PWW i programami operacyjnymi, jak i poszczególnymi projektami.
Strategia rozwoju regionu <i>Regional Development Strategy</i>	Koncepcja systemowego działania na rzecz długotrwałego rozwoju regionu poprzez racjonalną alokację zasobów oraz dokument określający sposoby postępowania dla realizacji wspólnie ustalonych celów.
Studium wykonalności <i>Feasibility study</i>	Studium przeprowadzone w fazie formułowania projektu, weryfikujące, czy dany projekt ma dobre podstawy do realizacji i czy odpowiada potrzebom przewidywanych beneficjentów; studium powinno stanowić plan projektu; muszą w nim zostać określone i krytycznie przeanalizowane wszystkie szczegóły operacyjne jego wdrażania, a więc uwarunkowania handlowe, techniczne, finansowe, ekonomiczne, instytucjonalne, społeczno-kulturowe oraz związane ze środowiskiem naturalnym; studium wykonalności pozwala na określenie rentowności finansowej i ekonomicznej, a w rezultacie jasne uzasadnienie celu realizacji projektu.
Transza środków <i>Tranche</i>	Rata płatności przekazywana beneficjentowi przez instytucję płatniczą.
Uzupełnienie programu <i>Programme complement</i>	Dokument wdrażający strategię i priorytety pomocy, zawierający także szczegółowe elementy na poziomie działania przygotowany przez państwo członkowskie lub instytucję zarządzającą, i w razie potrzeby korygowany. W dokumencie tym przedstawione zostaną szczegółowe kryteria wyboru projektów, system wdrażania, budżet działań.
Weryfikacja <i>Verification</i>	Działanie podejmowane przez każdy kraj członkowski Unii Europejskiej w stosunku do Komisji Europejskiej, mające na celu sprawdzenie skuteczności ustanowionych rozwiązań w zakresie zarządzania i kontroli w sposób gwarantujący prawidłowe wykorzystanie funduszy Wspólnoty
Wniosek/aplikacja <i>Application form</i>	Standardowy formularz składany przez projektodawcę w celu uzyskania wsparcia ze środków pomocowych. Zakres informacji zawartych we wniosku obejmuje: informacje o instytucji zgłaszającej wniosek, informacje na temat projektu, charakterystyka działań podejmowanych podczas realizacji projektu, planowane rezultaty i wydatki, wymagane dokumenty w formie załączników.
Wniosek o płatność <i>Payment application</i>	Wniosek kierowany przez instytucję zarządzającą do instytucji płatniczej w celu dokonania okresowych płatności na rzecz beneficjentów. Płatności te umożliwiają zwrot kosztów faktycznie opłacanych przez fundusze pomocowe.
Wskaźniki <i>Indicators</i>	Miara: celów, jakie mają zostać osiągnięte, zaangażowanych zasobów, uzyskanych produktów, efektów oraz innych zmiennych (np. ekonomicznych, społecznych, dotyczących ochrony środowiska).
Wskaźniki bazowe <i>Baseline indicators</i>	Wskaźniki opisujące sytuację społeczno-gospodarczą na obszarze realizacji projektu, mierzone przed rozpoczęciem oraz w trakcie jego wdrażania, w celu oszacowania zachodzących zmian, nie wynikających jednakże z realizacji inwestycji.
Wskaźniki programu <i>Programme indicators</i>	Wskaźniki ustalone przed, lub we wczesnej fazie wdrażania projektu, w celu monitorowania wdrażania programu oraz jego oceny wykonania w odniesieniu do wcześniejszych celów. Do wskaźników tych zaliczamy →wskaźniki wkładu, wskaźniki produktu, wskaźniki rezultatu oraz wskaźniki oddziaływania.
Współfinansowanie ze źródeł krajowych <i>National co-financing</i>	Wkład środków krajowych do programów lub projektów realizowanych przy udziale środków pomocowych.
Zamówienia publiczne <i>Public procurement</i>	Opłacane przez zamawiającego usługi, dostawy lub roboty budowlane wykonywane przez dostawców lub wykonawców.
Zasada de minimis	Zgodnie z zasadą de minimis programy pomocy, ograniczone pod względem wysokości do 100 tys. EURO, o ile nie są stosowane w sektorach uznanych przez Wspólnotę za wrażliwe i nie są przeznaczone na subsydia eksportowe, nie muszą być notyfikowane i podlegać kontroli Komisji Europejskiej. Zasada de minimis nie ma zastosowania do rolnictwa, rybołówstwa, przemysłu stoczniowego, transportu, wydobywania węgla, hutnictwa żelaza i eksportu, nie może też się kumulować z inną pomocą w ciągu 3 lat. W przypadku nadużycia pomocy przewidziane są procedury zwrotu. Zasada ta jest niezależna od wielkości przedsiębiorstwa, choć w założeniu zasadniczo odnosi się do małych i średnich przedsiębiorstw.